

Νεότης

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΕΟΤΗΣ: Καινούργιος Δρόμος
ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗ: Γέρικο δένδρο (ποίημα)
ΟΔ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗ: Μιά χειμωνιάτικη νύχτα
(διήγημα)
ΠΑΝΤΕΛΗ ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗ: Τό δίκιο του Βερλαϊν (με-
λέτη)
ΓΕΡ. ΜΑΝΟΥΣΕΗ: Τό μονοπάτι (ποίημα)
ΑΛΕΚΟΥ ΓΑΛΑΝΟΥ: Βαγάρ Νο 47 (λυρική πρόζα)
ΦΑΝΗ ΣΑΧΙΝΗ: Άκρογιαλιές έρημικές (ποίημα)
Π. ΡΑΣΕΝΑ: Τό ένοτιχτο (ποίημα)
Δ. ΜΑΡΜΑΡΗΣ: Έπίλογος (ποίημα)
ΦΗΜΙΟΣ ΑΝΤΑΡΗΣ: Γνωσιολογικά
ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΕΦΑΝΟΥ: Ποτάμι άγρ.ο (ποίημα)

ΧΡΟΝΙΚΑ

Σύνδεσμος Έλλήνων Κογοτεχνών. Οί νέες ζυμώσεις,
Τα έπιδόματα, Ό Νέος Σύνδεσμος, Καί ό «Άθηναϊ-
κός Σύνδεσμος», Οί νέοι μας Καλλιτέχνες.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΘΑΛΗ ΡΗΤΟΡΙΔΗ: Κώστα Δ. Έλληνα «Μεσημέρι»
(ποίηματα). Φοίβου Δέλφη «Γιώργος Σταμπολής»
(μελέτη), Γιώργη Κόλλια «Ραγιατένα Σήμαντρα»
ποίηματα).

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΑΛΕΚΟΥ ΓΑΛΑΝΟΥ: Άλέκου Λιδωρίκη: «Ένας Ήπ-
πότης στόν καιρό μας».

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΕΣ ΝΕΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

ΘΑΛΗ ΡΗΤΟΡΙΔΗ: «Μαρία Χαϊρογιώργου, Μιά έλ-
ληνική δόξα».

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ—ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΥΙΑ

ΕΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ

3

ΜΑΗΣ 1943
ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡ. 300

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἄρθρο μου, τὸ μοναδικὸ σ' ὄλο τὸ πρόγραμμά μου.

Μιλᾶω στοὺς παλῆους, στοὺς μεγάλους, τοὺς φτασμένους, τοὺς αὐθαίρετους γιὰ νὰ μὲ κρίνουνε καὶ στοὺς νέους γιὰ νὰ μὲ μάθουν.

Οἱ μεγάλοι. Εἶν' ἀλήθεια πὼς πολλὲς φορές σὰν κρίνουνε νέους βρίσκονται μπρὸς στὰ δείγματά τους μὲ τὴν προκατάληψη «ἀγκαζέ». Μὰ αὐτὸ δὲν ἐνδιαφέρει ἐμένα πὸν ξέρω γερὲς τίς πεποιθήσές μου καὶ πολιτισμένο αὐτὸ πὸν κάνω. Καὶ ξέρω πὼς αὐτῆ μου ἡ στάση εἶναι πλεονεχτικὸ στοιχεῖο γι' αὐτοὺς πὸν ἀνυπομονοῦνε, τοὺς μεγάλους, γιὰ ὠραῖα κινήματα καθαυτὰ νεανικά. Γι' αὐτοὺς τὸ φύλλο μου τὸ τείνω σὰ γραφτῆ παρουσία περιμένουμε ποιὸς θ' ἀπλώσῃ τὸ χέρι του.

Καὶ τώρα νέοι τὸ ἄρθρο μου γίνεται μανιφέστο. Φύλλο πὸν ἀφηνόμουνα στοὺς ἀνεμόμυλους, στοὺς διάφορους ἐγωκεντρικοὺς καὶ φιλόδοξους συνεργάτες, τοὺς τόσο ποικίλους καὶ φιλισταίους σ' ὄλα τους θέλω νὰ πάρω κάποια θέση τώρα.

Βλέπω πὼς τῆ θέση θὰ μοῦ τῆ δώσῃ αὐτὸ πὸν θέλω νὰ πάρω Ἡ κατεύθυνση. Τῆ κατεύθυνση τῆ γεννάει ἡ δημιουργία. Γερὴ δημιουργία, γερὴ κατεύθυνση. Καὶ γιὰ νὰ δημιουργηθῇ κάτι δὲ χρειάζεται πάντα μόνο διάθεσις. Καὶ ἔδαφος. Σήμερα τὸ ἔδαφος βρίσκεται σ' ἀδράνεια Σὰ νὰ μὴ γονιμοποιηθῆκε ἀκόμα ἢ σὰ νὰταν καὶ παραδουλεύτηκε, χερσώθηκε. Κι' ἔτσι δὲ πιάνει οὐτ' ὄ σπόρος τοῦ... ἄς ποῦμε... τοῦ μηδενισμοῦ γιὰ τὸν πρῶτο λόγο καὶ ἔστω τοῦ ρωμαντισμοῦ, γιὰ τὸ δεύτερο. Τὸ ἔδαφος μας δὲν ὑπόσχεται οὔτε κι' ἀπελπίζει.

Γιαυτὸ χρειάζεται σπόρος νᾶχη μέσα του τὴν ἴδια τῆ ζωῆ. Στὴν ἴδια του τὴν οὐσία. Χρειάζεται διάθεση γεροθεμέλιω τῆ στῆ φύση τῆς. Θεμέλια, ἡ φύση ζωντανή, τὸ ἔστιχτο ἀτόφιο, ἡ ἀγανάκτηση αἰτιατή, ἡ σκέψη θετική, τὸ αἴστημα ἱκανοποιητό, ἡ κίνηση χαρωπὴ κι' ἡ φαντασία ἐλπιδοφόρα.

Αὐτά. Ἡ κατεύθυνση γιὰ σκοπὸ, τῆ φυσικότητα τῆς ἠθικῆς.

«ΝΕΟΤΗΣ»

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ

Γέριχο δέντρο, πὸν ἄφησες τὰ σκέλεθρα κλαριά σου
 σὰ μιὰν ἀράχνη σκοτεινὴ, μέσα σιὸ φῶς τοῦ Ἀπρίλη,
 τὰ νέα βλαστάρια ἀνθίσανε—γιὰ δές!—δλόγουρά σου
 κι' ἀνώφελο νὰ καρτερᾷς τῆς ἀνοιξῆς τὰ χεῖλη...

Κάλλιο γιὰ σένα, ὁ θάνατος νὰ ἔρχταν νὰ σ' ἐφίλει
 καὶ νὰ κοιμήσῃ τὸ ξερὸ κορμί σου σιὰ λουλούδια,
 παρὰ νὰ βλέπεις γύρω σου τὸ μεθυσμένο Ἀπρίλη
 ἄλλοῦ τὸ γέλιο νὰ σαροπᾷ, κι' ἄλλοῦ νὰ λέει τραγοῦδια....

ΗΡΑΚΛΗΣ Θ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΜΙΑ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΗ ΝΥΧΤΑ

Ἄπο σκυλίσιο τομάρι καλπάζει τὸ σκέπαζε τὸ κεφάλι μετὰ τὰ πυκτὰ μαλλιά καὶ χοντρὸ σουρωτοῦκο ἔσφιγγε τὸ ψηλὸ κορμὶ του. Οἱ γάμπες του ἦσαν ζωσμένες μετὰ λουριά καὶ στὰ πόδια του εἶχε δεμένα τσαρούχια ἀπὸ ἀγριογούρουνο προβιά. Ἔτσι ντυμένος ὁ Στάμος τὴ νύχτα κείνη τοῦ Δεκέβρου, μόλις ξύπνησε, μπήκε στὸ χαμῶϊ πὺ καθόταν ἡ μάννα του πλάι στὸ τζάκι καὶ σudaύλιζε τὴ φωτιά.

Τὸ φτωχικὸ κατώϊ μόνο ἀπ' τὶς κόκκινες ἀναλαμπές φωτίζονταν, ποῦριχναν χοντρές σκιές πάνου στοὺς γδυμνοὺς τοῖχους.

—Σκυλίσιο κρύο, μουρμούρισε μπαίνοντας.

—Νωρὶς τοιμάστηκες, ἔκανε ἡ μάννα του, ἡ νύχτα ἀκόμη ἔχει μακρὸς μὰ τὸ κρύο κοκκαλιάζει.

—Τόσο τὸ καλύτερο, τέτοιες ὥρες νὰ ξεκινῶμε, γιατί ὁ χαφιές βιγλάει ξάγροπνος πάντα... Τὴν ἄλλη βολὰ καλὰ τὴ γλυτώσαμε καὶ πέτυχε καὶ τὸ θήραμα, δεκαπέντε μέρες περάσαμε ἑπτὰ νοματέοι στὸν κρυψῶνα, μετὰ τὸ διάφορο κείνου τ' ἀγριμνιοῦ... ἕνας καπνὸς κι' ἕνα ψωμὶ κρυφὰ ἀπ' τὸ ρουθοῦνι του... βλέπεις βρήκε τὴν περιστείση κι' ἄλωνίζει κι' ἀπὲς σὰν κάτι τέτιους, δέκα νάχα... ρήμαξε τὸ χωριὸ ὁ χαφιές... μ' ἄσε νῆρθη ὁ Μάρτης ναὶ βλέπουμε...

—Φεῦγε ἀπ' τὴν κακιά τὴν ὥρα βρὲ σὺ καὶ μὴν καταπιάνεσαι μ' αὐτοὺς τοὺς μαύρους... τὸ χαρτί σου εἶναι βγαλμένο ἂν πέσεις στὰ νύχια τους... Ὁ Στάμος χτύπησε μετὰ τὸ βούρδουλα πὺ βαστοῦσε, τὸ πέτινὸ του πανταλόνι, μέσα στὸν ξαφνικὸ βρασιὸ τοῦ αἵματου του καὶ ρώτησε τὴ γρηὰ ἀνυπόμονα.

—Ἐχεις ψημένο τίποτα;...

—Νά, τὸν τραχανὰ θὰ ρίξω...

—Κἄνε, κι' ἀπὲς ἄμε μιά ματιὰ πλάι νὰ δεῖς τί κάνουν οἱ ἄλλοι. Νὰ βιαστοῦνε γιατί ἡ ὥρα περνᾷ. Ἡ γρηὰ κουκουλώθηκε καὶ βγήκε κι' ὁ Στάμος ἔκατσε

καὶ ρουφοῦσε τὴ ζεστὴ σούπα συλλοισμένος. Σὲ λίγο ἡ πόρτα ξανάνοιξε καὶ μπήκε ἡ μάννα του πὺ τὴν ἀκολουθήσαν ἔξη παληκάρια ντυμένα μετὰ χοντρά ρούχα καὶ ὀπλισμένα.

—Πααίνουμε Στάμο;

—Μπρός.

Ὁ Στάμος πῆρε ἀπὸ μιά γωνιὰ ἕνα κοντοτούφεκο καὶ στρούμωσε στὸ ζουναρί του μιά κάμα Βουβοὶ βγήκαν, λαγοπάτητοι ὁ ἕνας πίσου ἀπ' τὸν ἄλλο κι' ἡ πόρτα ξανάκλεισε.

—Ὁ Θεὸς μαζί σας, χάθηκε ἡ φωνὴ τῆς γρηᾶς πίσου ἀπ' τὴν πόρτα.

* *

Πορπατοῦσαν κλεφτῶτα, ἀνηφορίζοντας τὸ βρεμμένο μονοπάτι, ἕνας ἕνας, φαντάζοντας στὸ σκοτάδι σὰ μαῦρα δέντρα κομμένα στὴ σειρὰ.

Ὁ βαρυσύγγενος οὐρανὸς βάραινε πάνου τους μολιβένιος.

—«Μὲ τέτιο καιρὸ δύσκολο ξεδοντιάζει κανένα ἄγριο, μουρμούριζαν συναμεταξύ τους».

—«Ἔβρουμε πιά πὺ κουρνιάζουμε κι' ἔχει ὁ Θεός».

—Τσιμουδιά, χούγιαζε ὁ Στάμος καὶ σταμάτισε. Νεκρὴ στιγμὴ ἀναπνιᾶς πέρασε. Ὅλοι κοκκαλιάσαν.

—Κἄτι σπάσιμο κλαριοῦ πῆρε ταυτί μου, εἶπε. Αὐτιάστηκαν ὅλοι. Τίποτα. Ἡ ἔρημιὰ ἦταν μαύρη στὸ λαγκάδι. Ἄρχεψε πάλι τὸ χιονόνερο.

Ἀνηφόριζαν ἀλάλητοι καὶ βαριοὶ μιὰν ὥρα, στὸ ψυχρὸ μονοπάτι κι' ἀπὲς πιάσανε τὸ καμποβοῦνι.

Μισὴ ὥρα ἀκόμη καὶ κατηφόρισαν, ἀνάμεσα ἀπὸ μουσκεμένα πουρνάρια ὡς τὴ μονιὰ τῶν θηρίων. Ἦταν ἕνα ρημαγμένο γούπατο μετὰ λάκκους καὶ γύρω σπηλιές.

Αὐτοῦ σκορπίστηκαν οἱ ἔξη καὶ πιάσανε μετερίζι, ὁ Στάμος πῆγε ὡς τὰ βάθια τῆς μονιᾶς νὰ τοῦ ξυνίσει τὰ μοῦτρα.

Συμαζεμένοι ἀνακούρκουδα, μουσκεμέ-

νοι, βιγλοῦσαν οἱ ἔξη φιγόδοικο μετὰ τὰ πιστόλια στὰ χέρια. Μαύρη ἀγωνία τοὺς ἔσφυγγε ὅσω περνοῦσε ἡ ὥρα κι' ἀναλόγιαζαν πὺ βαθιὰ τὴν ξαφνικὴ ὑποψία τοῦ Στάμου στὸ δρόμο.

Ἄρχεψε νὰ ξαγοίγει κι' οἱ πὺ ψηλές δεντροκορφές σκάριζαν μαῖρες στὸ σταχτερὸ ποῦσι τῆς ψυχάλας. Σάφνου ἀπὸ μιά σπηλιά, μιά σπίθα βγήκε κι' ἡ καπούλα κήκε. Ἦτανε τὸ σημάδι πὺ ἄφινε ὁ Στάμος ἅμα εὗρισκε τὸ θήραμα κι' ἡ θελε νὰ τὸ ξελαγουμιάσει. Σφίξανε ὅλοι τὰ πιστόλια καὶ πρόσμεναν.

Ἀρούκαλο οὐρλιασμα ἔσκισε τὰ γούπατα ξαφνικά καὶ τὰ πουρνάρια ἀναταράχτηκαν σύρριζα, ἀφίνοντας μιά μαύρη μάζα μετὰ βαριὰ πηδήματα νὰ χουμήξει στὴ μέση τοῦ γύρου.

Ἕνα βόλι τοῦρθε πλάι καὶ τοῦκαψε τὴν τρίχα. Τὸ φοένιασε καὶ χουμήξε κατὰ τὸ φονιά του. Ἕνα ἄλλο τοῦ κολήθηκε στὰ πισινά. Τῶζωναν σιγαλὰ κι' οἱ ἑπτὰ, στενευοντάς του τὸ γύρο. Τὸ μαῦρο τέρας στραβὸ ἀπ' τὴ λύσσα, χουμήξε τὸ Στάμο πὺ βρισκόταν κοντήτερα, μὰ τὴ γλύτωσε αὐτὸς, πηδώντας στὸ κορμὶ ἑνὸς δέντρου. Ἄπ' ἐκεῖ ἔκανε νὰ τραβῆξει, μὰ τὸ δάχτυλό του στήθηκε στὸ λῦκο.

Πλάι του πίσου ἀπ' ἕνα κοτῶνι, ἔεπρόβαλε μιά μαύρη κουκουλά καὶ δυὸ μάτια πὺ τὸν τηροῦσαν γιουχαϊστικά.

—Ὁ χαφιές, μουρμούρισε ὁ Στάμος, καὶ μιά τρελλὴ πεθυμιὰ τοῦρθε νὰ φυτέψει τὸ βόλι ἀνάμεσα στὰ μάτια κείνα. Κατάπιε τὸ σάλιο του ὅμως, γιατί κοίταξε τὸ ἀγριογούρουνο πὺ χυνόταν τώρα πάνου στὸν ὄχτρο του. Αὐτὸς δὲν πρόκαμε νὰ διαφεντευτεῖ καὶ σὲ μιά στιγμὴ βρέθηκε πίστομα ἀπ' τὸν πελώριο ὄγκο. Καὶ τόσο γοργὰ ἐστύλιχτηκαν ὅλα, πὺ οἱ ἄλλοι δὲν εἶχαν μυρσιτεῖ ἀκόμη τί γενόταν κι' ἀποροῦσαν μετὰ τὸ Στάμο πὺ χασομεροῦσε.

Ὁ ἄγνωστος πάλευε πίσου ἀπ' τὸ βράχο ἀπελπισμένα μετὰ ταγρίμι κι' ὁ Στάμος τηροῦσε ἀτάραγος τὸ σπαραγμὸ τοῦ ὄχτροῦ του. Σάφνου ὅμως ἀπὸ μιά ὀρμη-

ἐσώτερη, σήκωσε τὸ ὄπλο κι' ἔριξε. Τὸ βόλι σφηνώθηκε στοῦ θεριοῦ τὴ γκλάβα καὶ τοῦ παράλυσε τὰ ὑπατα Ὁ ἄγνωστος πετάχτηκε σουρωμαδημένος, —τὸν ἔσωσε μιά χοντρή μουσαμαδιὰ ποῦταν τυλιμένος— ψαχοῦλεψε τὶς νυχοδοντιές πὺ τοῦ γένηκαν στὸ κορμὶ κι' ἕνα στριφογύρισμα χάθηκε πίσου ἀπ' τὰ κοτῶνια τῆς λάκκας.

Κατέβηκε ὁ Στάμος ἀπ' τὸ δέντρο καὶ μετὰ τοὺς συντρόφους του κομμάτιασαν ἄλαλοι τὸ θήραμα. Τὸ φορτώθηκαν καὶ πῆραν βαριὰ τὸ μονοπάτι πίσου. Τὸ χαρμερὶ σταχτερὸ ξάνοιγε καὶ τὸ χιονόνερο ἔπαυε. Ροβολοῦσαν βιαστικοὶ μετὰ ματωμένα κομμάτια στὸν ὄμο, κλωτσώντας τὰ χαλίκια μετὰ τὰ μουλιασμένα τσαρούχια τους.

Ζύγωναν στὸ χωριὸ πὺ σκάριζε κουκουλωμένο στὸ ποῦσι κι' ἔρημο, διὰν ξαφνικά τοὺς ἀντέσκοψαν δέκα χωροφυλάκοι ὀπλισμένοι, προστάζοντάς τους νὰ σταθοῦνε. Πίσω τους ξεμύτισε σαρκαστικὸ τὸ μουσοῦδι τοῦ χαφιέ.

Κατάλαβαν ὅλοι τὴν προδοσιὰ κι' ἕνα φούσκωμα ἔπνιξε τοὺς ἄλλους, ἕνας ἀκόρταγος θυμὸς γιὰ τὸ Στάμο πὺ δὲ τὸν ἔκανε κεί πάνου.

Τὰ παγωμένα σίδερα τοὺς ἔσφιξαν τὰ σκεβρωμένα χέρια καὶ βάλθηκαν ὅλοι μπρὸς μετὰ τὶς σπρωξιές. Κανείς δὲ λάλησε, μόνο ὁ Στάμος χωρὶς νὰ κοιτάξει τὸν προδότη τοῦφτυξε κατὰμουτρα τὴ βροσιὰ:

—«Χαφιέ...».

Κεῖνος κιντρίνισε καὶ μελάνιασε τὰ χεῖλιά του μετὰ τὰ δόντια. Βουβάθηκε.

Σταμάτησε καὶ κοίταξε βλοσυρὸς τὰ ἑπτὰ κορμιά πὺ περνοῦσαν μπροστάτου σκοτεινὰ καὶ σκυφτὰ καὶ τὸ γερακίσιο μάτι του σιάθηκε στὸ ψηλὸ κορμὶ τοῦ Στάμου, γεμᾶτο φειδίσια μάνιτα καὶ λύσσα.

—«Σκυλλε...» τοῦ σφύριξε.

Τὸ χιονόνερο ἔπεφε πάλι σταχτερὸ καὶ κρύο καὶ οἱ καταχνιές, μεγάλα κομμάτια ξεκολοῦσαν ἀπ' τὰ μαῦρα κλαριά.

ΟΔ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

ΤΟ ΔΙΚΙΟ ΤΟΥ ΒΕΡΛΑΙΝ

ΜΙΑ ΜΕΛΕΤΗ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ

Ἐνήθικη συνηγορία εἶναι αὐτὴ ποὺ δημιουργεῖ τὸ δίκιο ἐνὸς ἀβάσταχτου μέθυσου, ἐνὸς βάρβαρου σύζυγου, ἐνὸς φοβῆς στὴν οὐσία του; ἀφοῦ ἀξίζει πιὸ πολὺ ἢ πρόδηση κι' ὄχι τ' ἀποτέλεσμα. Ὁ Βερλαῖν διαμαρτύρεται, ζητάει τὸ δίκιο του. Καὶ τὸ περισσότερο τὸ ἀπαιτεῖ ὁ ποιητῆς. Κι' ἐμεῖς; Ξέρουμε πὼς καὶ τὸ δίκιο εἶναι κάτι σχετικὸ Σὰ δὲ πρόκειται, λοιπόν, νὰ γίνῃ πειραματισμὸς ἢ ζωὴ του γιὰ νὰ βγούνε διδάγματα, ἀφοῦ ὁ Βερλαῖν δὲν εἶναι ζωντανὸς—κάτι εἶναι κι' αὐτὸ—ἀφοῦ ἔζησε πιότερο σὰν ποιητῆς παρὰ σὰν ἄνθρωπος πρέπει νὰ τοῦ δοθῇ τὸ δίκιο του παρμένο ἀπ' τὴ λογικὴ τῆς καρδιάς, τὴν ἀλγεβρά της.

Μιά ἢ κατηγορία: ΓΙΑΤΙ ἦταν ἀδύναμος. Δυὸ τὰ ἐλαττώματα: ΓΙΑΤΙ ἦταν σκληρός, γιὰτι ἦταν ἀράθυμος. Μιά δικηλογία γιὰ τὴν κατηγορία: Τί φταίει; Καὶ μιὰ παρατήρηση γιὰ τὰ ἐλαττώματα: Ἄφοῦ ἦταν ἀδύνατος στὰ πάθη καὶ δαμαζόταν ἔτσι χωρὶς ἀμυνα γιὰ δὲ θὰ δυνάστευε τὸ κάθε τι ποὺ θ' ἀρχόταν δὲ ξέρω πὼς ὑποχειριό του; Τὸν τόσο ἀδύνατο ἑαυτὸ του τὸν πρόσταζε τὸ ὑποσυνείδητό του νὰ τὸν καμαρώσῃ δυνατὸ. Καί... ἀλλοιώτικα ἀπὸ ἀράθυμα πὼς θὰ μπορούσε νὰ δράσῃ ἐκεῖνος; Μὰ ἀν δὲν φταίει γιὰ τὴν ἀραθυμίαν καὶ γιὰ τὴν σκληρότητα καὶ φταίει ἢ ἀδυναμία, σὰν κάτι ὀλότελα βουλευτικὸ μας νάταν, τί σημασία μπορεί νάχῃ πρὸς τὸ μετάνοιμά του; Νὰ ὅλο τὸ δίκιο τοῦ Βερλαῖν. Τοῦ τὸ δίνει ἢ κόλασή του. Πὼς βγαίνει δίκαιος ὁ κατάδικος ἀπ' τὶς φυλακὲς μ' ἓνα χαρτί καλῆς διαγωγῆς στὸ χέρι; Τὸ δίκιο του: Ἡ ἀλλεπάλληλος πτώσις του. Ἄπ' τὸ μεθύσι στὸ πρόγραμμα ποὺ ποτὲ δὲν τηρήθηκε. Ἄπ' τὸ βασάνισμα στὴν ἀγάπῃ ποὺ τόσο λίγο ἐκδηλώθηκε. Ἄπ' τὴ γοητεία στὸ φόνο ποὺ παρὰ λίγο νὰ γινότανε. Τί στιγμή ποὺ ξέφευγε ἀπ' τὶς ἐπήρησις του γινόταν φτερό στὸς στεναγμούς τῆς μετάνοιας του.

Ποτὲ δὲ βρέθηκε ὁ Πῶλ Βερλαῖν αὐ-

τούσιος ἢ καλύτερα νὰ ὁ φτωγὸς Λελιάν ἦταν αὐτούσιος ὁ Πῶλ Βερλαῖν.

Ὁ Βερλαῖν ἄσκημος, τερατώδικος, σὰ μοῦλος μογγόλος πόσες φορὲς δὲν ὑπολόγισε πὼς ἢ γυναῖκες θάταν πιὸ εὐχαρισκημένες νὰ τὸν διαβάζουν, παρὰ νὰ τὸν βλέπουν νὰ τοὺς ἀπαγγέλει τὰ ποιήματά του. Ὑποφέρει. Ἔστω λίγο. Τὸ πρῶτο καὶ μικρὸ δίκιο του.

Τὸ πιετὸ εἶναι μιὰ διάπλατη πόρτα ποικίλης κι' εὐκόλης καταφυγῆς. Τὴ διάκρινε τὴν ἔφτασε τὴ στιγμή ποὺ πρωτοφίλησε τὸ ἄφέντι καί... χάθηκε στὸ χάσμα της.

Ὁ Βερλαῖν μέθυσος. Αὐτὸ τὸ μεγάλο κεφάλι, βουερό, μὲς στὶς φεγγαροβραδιὰς νὰ προσπαθῇ νὰ σταθῇ μὲ μεγαλοπρέπεια στὸ οβέρκο του, μὲ μεγαλοπρέπεια κωμικὴ νὰ σέρῃ τὰ πόδια του ἢ προσπάθεια ποῦχει ἀφήσει ἀπερίσπαστη τὴν ἀντίθεση τῆς γαλήνιας νύχτας καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του νὰ τοῦ τρυγῇ τὸ μυαλό.

Τί εἶναι πρὸς τὸ μεθύσι τὸ ρεζιλικο θέαμα ἐνὸς Βερλαῖν;

Κυριευμένος νὰ πὼς μετροῦσε ὄλα. Τὸ φιλι ἄς ποῦμε:

Ὡ ἠδονὴ ἀσύγκριτη ἀνείπωτο μεθύσι
καθὼς τοῦ Ρήνου τὸ κρασί λικνίζεις καὶ
παρηγορεῖς

Κι' αὐτὸ ἦταν ὡς ὅταν ἢ τελευταία σταγόνα ποῦχε πιῆ δὲ μπορούσε νὰ δράσῃ στὸν κόρκο. Ξεμεθοῦσε καὶ ποιὸς μπορεί ν' ἀρνηθῇ ὅτι τότε δὲν λυνόταν σὲ δάκρυα. Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἀλήτικη θέληση συμπονοῦσε τότε τὸν ἑαυτοῦ μιλιῶντας στοὺς ἀλήτες, βάζοντας στὴ συνείδησή του τὴν κατάστασή τους, χωρὶς νὰ τολμῇ νὰ τοὺς δώσῃ μιὰ συνταγὴ γιαιτρειᾶς του. Μήπως ἤξερε κι' αὐτὸς τὴν ἀρχὴ τοῦ κακοῦ του. Ἄρχη ἦταν ἓνα παράπονο καὶ μετὰ τὸ μεθύσι; ἢ τὸ μεθύσι ποῦφερε τὴ μεταμέλεια κι' αὐτὴ τὸ νέο μεθοκόπημα. Γιὰ νὰ φύγῃ ἀπ' τὴ μιὰ κατάσταση ἔπρεπε κάποιον νὰ σταθῇ: Στὴν ἄλλη. Φαῦλος κύκλος ἢ ζωὴ του. Ἄρετῃ

κι' ἀμάρτημα, τὸνα νὰ προκαλῇ τ' ἄλλο.

Ζητοῦσε νέα καταφυγῆ. Τὸ συνειθισμένο του ὄνειρο, μιὰ γυναῖκα νὰ τὸν ξεκουράσῃ. Ὁνειρευόταν ἀγκαλιὰς μὰ πάντα εὐτυχοῦσε μόνο στὴν προσδοκία, ὅταν κάποτε ἀρραβωνιάστηκε τὴ Ματθίλδη Μωτέ. Σίγουρα τότε θάγραφε τὰ ἐρωτικά του. Πότε ἄλλοτε θάταν λεπτός; Μόνο τότε δὲ φαινότανε τρελλός. Τὸν κατηγοροῦσαν τότε πολλὴ γιὰ τὶς ἄσωτιές του καὶ περιχούσαν μὲ φαρμάκι ὅτι ἔκανε. Μὰ δὲν εἶναι ἐξακριβωμένο ποῖονε φθόνησαν. Αὐτόνε γιὰ τὴ Ματθίλδη ποὺ τοῦ ἦτανε μιὰ ἀγάπη, ὅπως τὴ θεωροῦσε αὐτός, μεγάλη. Τὴν παντρεύεται. Τὴν ἄλλη μέρα στὴ ταβέρνα. Ἄρχα τὴ νύχτα στοῦ πα στὸ μεθύσι. Συνέχεια στὸ σπῆτι ἐν' ἄγριο ξυλοκόπημα. Ἡ ἴδια ἱστορία ἀκόμη καὶ τότε ποὺ ἢ γυναῖκα του εἶχε τὴν κοιλιά ὡς τὸ στόμα. Ὡ; ποὺ «ἐπεφάνη» ὁ μάγος Ἄρθουρος. Ἄρχισε ἢ φυγὴ τοῦ Βερλαῖν. Μακριὰ! Βρυξέλλες.

Τῆς Ματθίλδης ἔλειψε τὸ εὖλο, μὰ τυραννιόταν κείνη νοιώθοντας ἄδραστη μιὰν ἀποστολικὴ διάθεση γιὰ τὸν ποιητῆ. Ἔβλεπε τὸν ἑαυτοῦ της μόνον ἰκανὸ νὰ διαλύσῃ τὶς γλοιώδικες σχέσεις τοῦ ἄντρα της καὶ τοῦ ἐφηβου.

Τὸν βρίσκει καὶ τὸν καταφέρνει ὡς τὸ σταθμό. Μπαίνει στὸ τραῖνο' κι' αὐτὸς ἔξω ἀκόμη μὲ σουφρωμένα χεῖλια—ὁ Βερλαῖν!—σὰ μωρὸ θυμωμένο ὄρνιέται.

—Μοί... Je resterais...

Νέα φυγῆ. Λονδίνο. Μαζί ὁ Ρεμπώ, τὸν τυραννεῖ κι' ἐκεῖνος αἰσιτάνεται τὸν

ἑαυτοῦ του χαμένο, χωρὶς θέληση μὲ τὸ φάσμα κάποιας παληᾶς εὐτυχίας πρὸς του. Μπαλτισμένος ἀπ' τὶς ἄσωτιές του λαχταροῦσε στὴ Ματθίλδη τὴν ξεκούραση, στὴν πιὸ καταπονεμένη ἀπ' αὐτόνε. Πὼς νοσταλγεῖ τὶς γλυκιὰς οἰκογενειακὰς βραδυές!

Κι' αὐτὸ εἶν' ἀπ' τὰ δίκια του.

Στιγμές, καιρὸ νὰ καταγγῆ, νὰ διώχῃ τὰ μισητὰ του, νὰ τείνει γιὰ νὰ πιᾶσῃ τ' ἀγαπημένα του καὶ νὰ μὴ μπορῇ καὶ νὰ στῆκῃ μετέωρος. Σὲ κάτι τέτοις στιγμὲς σὰ δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰ κάνη κακὸ στοὺς ἄλλους κάνει στὸν ἑαυτοῦ του. Σκοτώνει ἢ αυτοχοτονεῖ. Κι' Βερλαῖν μηδενίστηκε στὸ πιετὸ καὶ μηδένισε μὲ μιὰ σφαῖρα. Ἀστόχησε.

Ἡ ἀντίφαση ἢ τεράστια στὸ ἔργο του καὶ στὴ ζωὴ του εἶναι τὸ δίκιο του ὄλο. Ἐνα ἔργο χωρὶς ὑπολογισμὸ καὶ μιὰ ζωὴ χωρὶς λογικὴ. Καρδιά ἐλεύθερη ἀπὸ λογικὴ. Γι' αὐτὸ παραπονιόταν πὼς ἢ καρδιά του εἶναι πρόβλημα γιὰ τοὺς ἄλλους. Δείχνει καθαρὰ τὸ παράπονό του μὲ τὸ τὸ κίνημά του νὰ ἀναδείξῃ τὸν ὁμοῖό του καταραμένο Κορμπιέρ ποὺ δὲν ἦταν τόσο τυχερὸς στὸ ἔργο του ὅσο ὁ Βερλαῖν. Ὁ Βερλαῖν! Ὁ γνησιότερος ποιητῆς, ποὺ στέκει μὲς στοὺς καθαρὸς καλλιτέχνες ποὺ ἢ ὑπερῆς τοὺς εἶναι προσπάθεια νὰ βροῦνε τὸν κόσμον τους. Ἄς γίνουμε ὁ κόσμος του νὰ τὸν δικηολογήσουμε εἰδ' ἄλλως... φαινόμεστε πολὺ πασαλειμμένοι

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΡΑΝΙΑΙΩΤΗΣ

ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ

Ἔλα μαζί μου. Τῆς ζωῆς τὸ μονοπάτι,
ἀγκαλιασμένοι νὰ περάσουμε οἱ δυό.
Τριγύρω εἶνε χαμόκλαδα καὶ βᾶτοι,
ποῦ μὲ φοβίζουσι μένος νὰ διαβῶ...
Ἀκουμπισμένη στὸ γυροῦ μου ὦμο,
ἐσὺ μονάχα θὰ χαμογελᾷς
κι' ἀνάμεσα στ' ἀγκάθια ἴσιο δρόμο,
θ' ἀνοίγω μὲ τὰ χέρια νὰ περνᾷς...
Ἔλα μαζί μου ἀπὸ τοῦ πόνου μου τὸ δάκρυ,
λουλούδια ἄλικα στὸ διάβα—μας θ' ἀνοῦν...
Χειροπιαστοὶ νὰ φτάσουμε στὴν ἀρχή,
ὡς ποῦ τὰ βήματά μας νὰ σταθοῦν...

Γεράς. Μανουσάλης

ΔΙΗΓΗΜΑ

BAYAR N° 47

ΛΥΡΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Λάσκα ! Άβάρα στο πρυμνιό !

Τὸ δυνατό μελέμι φυσαῖ ἀγρια, σαρώνει τὴ κουβέρτα, σφυρίζει στὰ ξάρτια τοῦ μικροῦ карабиού. Κι' ἡ φωνή τοῦ ναυτικοῦ, ἡ γνώριμη βραχνή φωνή τοῦ καπετάνιου μπερδεύεται στ' ἀγέρα τὸ στροβίλισμα, στὸ κρότο τῆς μηχανῆς καί, σὰ ξεψηχισμένη, ἀκόμα πιὸ βραχνή, σβύνει στὴ πρύμνη, στὴ πρύμνη τοῦ μικροῦ карабиού, πὸν κάθε πρωί, καλοκαίρι—χειμῶνα, κουβαλά τὸ μπουλοῦκι τῆς ἐργασιᾶς, στὴ Σαλαμίνα, στὸ Ναύσταθμο.

...Μόλα τὸ γκάβο ! Άβάρα στο πρυμνιό !

Ἡ ἴδια βραχνή φωνή, τὸ ἴδιο τσακισμένη ἀπ' τ' ἀγέρα τὸ φύσημα, κι' ὕστερα τὸ φορτωμένο καρᾶβι, πὸν κουβαλά τοὺς ἐργάτες στὸ Ναύσταθμο χειμῶνα—καλοκαίρι, βράδυ πρωί, ξεκινᾶ ..

Στὴ ξέσκεπη κουβέρτα, γύρω στὴ κουραστική, στοῦ карабиού τις μπάντες, γέρνουν ἀμίλητα στοὺς ὤμους τὰ κεφάλια τῶν ἐργατικῶν. Ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον, μετὰ τὰ χέρια στὰ σκέλια τους, τοὺς σκούφους χωμένους ὡς τὰ μάτια, μωσαϊσμένοι ἀπ' τὴν ομίχλη καὶ τὰ ραντίσματα τῆς θάλασσης μοιάζουν με πολυκαιρισμένες μούμιες μέσα στὸ πρωῖνὸ σῦθαμπο. Ἡ θάλασσα τοὺς βρέχει, ὁ ἀγέρας τοὺς περουνιάζει ὡς τὸ κόκκαλο, κι' αὐτοί, δὲ κινεῖνται, δὲ μιλοῦν, καρτερικὰ περιμένουν τὸ τέλος τοῦ ταξιδιού, μετὰ λαχτάρα, σὰ νὰ μὴ ξαίταν, πὸς πάλι ἐκεῖ, στὸ βράχινο λόφο, τὰ νταμάρια ποῦ θ' ἀνοικοδομοῦν χρειάζονται χέρια, χέρια ποῦ νὰ δουλεύουν μετὰ βιασύνη τὸν γκασμά, κι' ἄς κοκκαλώνουν τὰ δάχτυλα, ἄς βήχουν τ' ἀρρωστημένα στήθια... Κάθονται κεῖ, ἀσάλευτοι, καὶ πότε πότε, ἀργὰ καὶ ποῦ, στὰ σκασμένα τους χέρια, πλανιέται ἕνα χαμόγελο, ἕνα χαμόγελο γλυκό, σὰν κι' αὐτὰ, πὸν χαρίζει τ' ὄνειρο, τ' ὄνειρο ποῦ μιᾶ γιὰ τὴ πραγματώση κάποιου μας πόθου...

Ἔχουμε θάλασσα ὄζω .. συλλογισμένα

μουρμουρίζει ὁ μηχανικός. Δὲ θάρρεπε νὰ ταξιδέψουμε σήμερα... Καὶ σὰν ἐπιβεβαίωση στὰ δικά του τὰ λόγια, πάνου στὴ γέφυρα, ὁ καπετάνιος ἄρθρος, προσιτάζει :

"Ε! σκυλιάάά ! Σεῖς κάρου σιτὴ ζερβιά κουβέρτα... Κανεῖς νὰ μὴ σαλέψει ἄ σὰς βρέξ' ἡ θάλασσα... Θὰ κάνει παρὲς στὰ ψάρια ὅποιος δὲν ἀκούσει.. Καί, Μῆτσοο !... φωνάζει σιτὸ μικρὸ μουστο Πιράτα τὸ σκαντάγιο καὶ κατεβάστε ἀπ' τὶς μπάντες τὰ πανιά...

—Τὸν ἔχουμε δίπλα τὸ γκαϊρό' κυτῶντας με μουρμουρίζει ξανά ὁ μηχανικός τῆς βάρδιας. Καί... καθὼς τὸ καρᾶβι δὲν ἔχει ντιπ γιὰ ντιπ καρένα, κάνο δυνατό κῆμα μπορεῖ νὰ μᾶς φουντάρει μονόπατα... Κι' ἀρχίζει νὰ μοῦ διηγείται, πὸς τὸ «Bayar» εἶταν ποταμόπλοιο πὸς πᾶνε πέντε χρόνια π' ἀγοράστηκε ἀπ' τὴν Ἀγγλία, καί, πὸς ναυπηγήθηκε τὸ εικοσιτέσσερα στὸ Λίβερπουλ...

Μά, εἴτε γιατί κατὰλαβε πὸς δὲν τὸν ἀκούγα, εἴτε γιατί σκέφτηκε πὸς θάρταν καλύτερα κάτω στὴ ζέστα, ἀφήνοντάς με, κατέβηκε νὰ κοιτάξει τὴ μηχανή...

Τυλίγουμε ὅσο πιὸ καλά μπορῶ, μέσα στὸ γούνινο παλιό μου, καὶ φχαριστῶ τὸ Θεό, πὸν δὲ μ' ἔφερε στὴν ἀνάγκη νὰ κάνω τοῦτο τὸ ταξίδι ὀλημερίς. Τυλίγομαι καὶ κλείνω τὰ μάτια, καὶ νειρεύομαι τὸ μικρὸ μου σπιτικό, τὴ γλυκειὰ ζεστασιά του, πὸν ἡ ἐγνοια τῆς ζωῆς μετὰ κάνει τόσο συχνὰ ν' ἀποχωρίζομαι...

Βλαστημῶντας Χριστοὺς καὶ βρίζοντας, ὁ μικρὸς μουτσοσ ἀπ' τὴ μιά, ἕνας δευτερός ἀπ' τὴν ἄλλη, κατεβάζουν τὰ χοντὰ καρσβόπανα ἀπ' τὶς μπάντες τοῦ карабиού. Τὰ μάτια τῶν ἐργατικῶν, τρομαγμένα, κοιτοῦν τώρα τις μπάντες τις ἀνοιχτές, βλέπουν τὸ κῆμα νὰ ρυάζεται ἀλαφιασμένο στὰ σιδερένια πλευρὰ τοῦ μικροῦ πλοίου. Κι' εἶναι πολλὲς οἱ φορές, πού, σπρωγμένο τὸ κῆμα ἀπ' τὸ δυνατό μελέμι, σκάζοντας στὰ πλάγια τοῦ

μικροῦ карабиού, μουσκεύει τὸ ἐργατικὸ μπουλοῦκι, πὸν σὰ γιὰ νὰ προφυλαχτεῖ ἀπὸ τὸ ξεροβόρι, ἔχει καταλαγιάσει γονατιστό.

Κάποιος πῆγε νὰ σηκωθῆ, ἕνα δυνατό κῆμα, μαζί μετὰ μιὰ τρομαχτικὴ, κι' ἀπὸ τομὴ κλίσσι τοῦ карабиού, τὸν εἶχε βρέξει ἀλύπητα.

Κάποιος πῆγε νὰ σηκωθῆ. Μὰ τὸ σκοινὶ τοῦ σκαντάγιου πέφτει ἀπανωτὰ πάνω του, στὰ μοῦτρα, στὶς πλάτες του, στὰ πόδια... Καὶ μιὰ γερὴ κλωτσιά, συνοδευομένη ἀπὸ μιὰ βλαστήμια βρώμικη, τὸν ρίχνει στὴ θέσι του πάλι, ἀμίλητο ὅπως πρὶν.

—Τὸ σταυρό σας παλιόσκυλλα. Μετὰ ἔξυλο μονάχα γινούστε ἀθρώποι...

Κάποιος πῆγε νὰ σηκωθῆ...

Κι' εἶταν ἕνας γέρος, ἕνας γέρος θαρρεῖς ἑκατοχρονίτικος.

Κι' ἕνας ἄλλος τὸν χτύπησε.

Κι' εἶταν ἕνα παιδαρέλλι, βρώμικο κι' ἀμούστακο, τὸ μικρὸ τ' ἀδρῆφι τοῦ μηχανικοῦ.

Τώρα τὸ καρᾶβι πέραν τὴ Ψυτάλεια. Ἡ θάλασσα γίνετα ἤρεμη σκεδόν, ὁ ἀγέρας κόβει. Τὰ βουνὰ τῆς Ψυτάλειας, καὶ λίγο πιὸ πίσω τῆς Σαλαμίνας τὰ βουνὰ, κλείνουν τὸ βορεινὸ μπουγάκι, πὸν φέρνει ἀπ' τ' ἀνοικτὰ τοὺς ἀγέρηδες, καὶ τὰ μεγάλα κύματα. Ἐχει φωτίσει πιά γιὰ καλά, καὶ πίσω ἀπ' τὰ βουνὰ ποῦ ἔχουμε δεξιὰ μας, γλωμὸ κι' ἀρρωστιαρικο μαντεύομε τὸν ἥλιο.

Στὸ φῶς τῆς μέρας, καθαρὰ ξεχωρίζω τώρα τὰ σιφὰ κιορνιασμένα μοῦτρα τῶν ἐργατικῶν, ποῦ ἔχουν ξεθαρρέψει, ἀκούγω τὸ συρτό τους κουβεντολόγι, ποῦ ναι στὸ σύνολό του ἕνα τραγοῦδι πόθου καὶ μιζέριας μαζί. —Σάγνατα σὲ τόπο ἀπάγγιο, δίπλα στὰ παλαμάρια τὰ συρμάτινα, ἔχω ἕνα παλληκάρι, πὸν μοιάζει νᾶναι εἴκοσι χρονῶ. Μετὰ τὸνα χέρι βραστᾶ ἕνα βιβλίο ἀνοιχτό, καὶ φαίνεται νὰ διαβάζει. Δὲν εἶναι ἔξουρισμένος, καὶ τὸ παλιό του εἶναι τριμμένο πολὺ. Μὰ ὥστόσο δειχνεῖ, πὸς δὲν εἶναι σὰν τοὺς ἄλλους αὐτοὺς, πὸς πάντα ἡ τύχη του δὲν εἶταν ἐργάτης. Τὸν εἶδα κι' ἄλλες φορές, στὸ ἴδιο τοῦτο τὸ καρᾶβι, στὴν ἴδια θέ-

ση πάντοτε, καὶ πάντα μοναχὸ θαρρόταν ἴσως πολὺ πρωί, μπροστὰ ἀπ' ὄλους ἴσως. Τοῦ μίλησα, μετὰ κύταξε, κι' ἄργησε ν' ἀπαντήσῃ. Εἶταν κι' αὐτός, σὰν τόσους ἄλλους, φτωχὸς ἐπαρχιώτης φοιτητής. Καθὼς μοῦ διηγείται, θολώνουνε τὰ μάτια του, καὶ δὲ μπορεῖς νὰ καταλάβεις, ἀν ὁ ἀγέρας εἶναι ἡ αἰτία τους, γιὰ τὰ σκοτάδια τῆς ψυχῆς...

—Εἶρα στὴν Ἀθήνα γιομάτος ὄνειρα γιὰ τὸ μέλλον μοῦ λέει. Πέρα, στὸ χωριό, ἄφησα μιὰ γριὰ μάννα, κι' ἕνα πατέρα γέρο, κι' ἄρρωστο. Θάρρεπε ἴσως νᾶμενα κεῖ, τὰ ξένα τὰ χωράφια δὲ πληθρῶναν καλά, μὰ ὥστόσο δίνανε τὸ ψωμὶ τῆς μέρας. Κι' ὁ γέρος τόξε τόση ἀνάγκη τὸ ψωμὶ... Ἐφουγα ὅμως. Στὴ φωνή τῆς καρδιάς ἐναντιώθηκε ὁ μεγάλος πόθος μου στὰ γράμματα. Εἶχα τόση πεποίθηση, πιστεύα πὸς δὲ μπορεῖ, ἀφοῦ τόθελα, θὰ γινόμουν ἀνθρώπος μιὰ μέρα. Ὁ γινόμενος δάσκαλος. Εἶχα τόσα κρυμμένα στὴ καρδιά, θὰ μποροῦσα τόσα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους νὰ γράψω. Εἶμωνα βλέπεις πάντοτε φτωχός, κι' ἡ φτώχεια πάντα τόσα ἔχει νὰ διδάξῃ... Μὰ ὅπως βλέπεις περνοῦν οἱ μέρες μου ἄσκοπα, δουλεύω ἐργάτης στὰ νταμάρια. Πρωί καὶ βράδι, τὴν ὥρα τοῦ ταξιδιού, πιακίζω κάτι νὰ διαβάσω, μὰ τί τὰ θές; Ἡ ἐπιστήμη θέλει διάβασμα καὶ τὸ διάβασμα ὄρες... Κόπος χαμένος!... τὸ πιστεύω πιά.

Γυρεύω κάτι νὰ τοῦ πῶ, νὰ τὸν παρηγορήσω. Μὰ δὲ με προσέχει πιά. Βύθισε τὸ βλέμμα του στὰ θολὰ νερὰ τῆς θάλασσας, σὰ νᾶθελε νὰ βρεῖ μέσα σ' αὐτὰ τὸ νόημα τῆς ζῆσης. Καί, λίγο πιὸ ὕστερα, τὸν ἀκούσα νὰ μουρμουρίζει.

—Σὰν τὶ νὰ κάνει ἡ θάλασσα αὐτὰ ποῦ τῆς πιστεύονται; ..

Δίπλα μου, δυὸ γεροντάκια, βρώμικα καὶ κοκκαλιάρικα, κουβεντιάξουν. Θέλω νὰ ξεχάσω τὸ φοιτητὴ, καὶ τὸ πικρὸ συναίσθημα ποῦ μάφηκε ἡ συζήτησή του, κι' εἶτσι, ἀφηρημένα στὴν ἀρχή, προσεχτικὰ κατόπι, ἀκούγω τις δυὸ γεροντικὲς φωνές, συρτές καὶ ἀδύνατες, τόσο ποῦ δίνουν τὴν ἐντύπωση πὸς βγαίνουν μεσ' ἀπ' τὰ σπλάχνα τῆς θάλασσας κι' ἀκό-

μα πὸ βαθειά. Ἡ προφορά τους εἶναι παράξενη, δὲ μοιάζει μ' Ἑλληνική, καὶ κάνα δυὸ κουβέντες ποὺ ξεφεύγουν σὲ γλῶσσα ῥώσικη, μὲ κά- νουν νὰ πιστέψω πὼς εἶναι ῥώσσοι, ξενητεμμένοι, μπορεῖ κι' ἐξόριστοι. Μι- λοῦν γιὰ μιὰ ζωὴ ποὺ πέρασε, ποὺ οἱ ἴ- διοι ἔζησαν ἐδῶ καὶ χρόνια πρὶν. Τότε ποὺ εἶχαν χωράφια πέραντα, στίς ἀτέ- λειωτες ῥωσσικὲς ἐκτάσεις, ποὺ εἶχαν γιὰ δουλεutaδες τοὺς μισοὺς μουζι- κους τοῦ χωριοῦ, καί, παλληκάρια ἀ- κόμα, γύρω στίς ἀναμμένες τίς φω- τίες, τραγούδαγαν μπαλαάϊκα, κι' ἔ- πιναν βότκα.... Τὰ μάτια τους δακρύ- ζουν, μιλοῦν, μιλοῦν, κι' ὕστερα, ξα- φνικά, σωπαίνουν. Σὰ νὰ τοὺς κόπηκε ἡ γλῶσσα ξαφνικά, σὰ νὰ σταμάτησε ἡ σκέψη....

Ποιὸς ξέρει σὲ ποιὰν ἀνάμνησης βυ- θίστηκαν κι' οἱ δυό! Ποιὸς ξέρει πᾶ μοῖρα τοὺς ἔσπρωξε ἀπ' τὴ ζωὴ τοῦ κάμ- που στίς ἑλληνικὲς θάλασσες, καὶ ποιὲς καρδιὲς μακριὰ στὴ πατρίδα νὰ κλαῖνε τὸ χαμό τους!

...Μὰ τὸ ταξίδι ἀκόμα δὲν ἐτέλειωσε. Τὸ ἐργατικὸ κουβεντολόγι, ὁ κρότος τῆς μηχανῆς, καὶ οἱ βροσιὲς τοῦ καπετάνιου, τοὺς βγάξει ἀπὸ τὴ σκέψη τους, καὶ τώ- ρα, πάλι οἱ δυό, σὰ νὰ μὴν εἶχε μεσολα- βήσει καθόλου σιωπὴ, ξαναρχίζουν.

Θρηνοῦνε τώρα τὴ καμένη τους ζωὴ. Νοιώθουν πὼς γρήγορα ἡ ζωὴ τους θὰ

τελειώσει χωρὶς νὰ δοῦν ξανά τὸ τόπο τους. Τὰ μάτια δακρύνουν, μαζί κι' ἡ δική μου ἡ ψυχὴ. Κι' ἐγὼ μαζί μ' αὐ- τοὺς, νοσταλγῶ μιὰ πατρίδα, θρηνηῶ κά- ποιο ὄνειρο, ποῦσβησε μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου πρῶτου γενεῖ πραγματικότητα... Κι' ὁμως, μέσα σ' αὐτό, εἶχα κλείσει ὅλη μου τὴ ζήση...

Τὸ καρᾶβι ἔφτασε πιά, τὰ ὄνειρα παύουν. Τώρα ἡ ἐργατιά, θάχει νὰ πο- λεμήσει μ' ἀγέρα στεριανό. Ἔνας ἕνας, σκυφτοὶ κι' ἀνήμποροι, σέρνοντας τὴ πί- κρα μαζί τους, περνοῦν τὸ μεγάλο μαδέ- ρι τὸ ξύλινο, δείχνουν τὸ «πάσσο», καὶ πιάνουν τὸ γκασμά. Καὶ μὲ λαχτάρα τώ- ρα, προσμένουν τὸ δειλινό, τὸ πέρασμα τῆς μέρας, ν' ἀφήσουνε τὸ Ναύσταθμο, νὰ πολεμήσουν μὲ τὰ κύματα μιὰ ὥρα πάλι, καὶ νὰ γυρίσουν στὸ φτωχικὸ τους σπιτικό. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα, θὰ σηκω- θοῦνε νύχτα ξανά, θ' ἀρχίσουν τὰ ἴδια, τὸ μαρτύριο τοῦ πρῶτου ταξιδιοῦ, θὰ ποῦνε μαζί τους, ὅσπου νὰ πατήσουν στὴ στεριά, νὰ περάσουν τὸ μεγάλο ξύλι- νο μαδέρι, νὰ δείξουν τὸ «πάσσο», καὶ νὰ ξαναπιάνουν τὸ γκασμά. Καὶ ἡ ζωὴ αὐτὴ, ποὺ βράδι—πρωτὶ, καλοκαίρι— χειμῶνα, κλείνεται στὰ σιδερένια πλευρᾶ ἐνὸς πλοίου, τοῦ «Bayar No 47», θὰ ἐ- ξακολουθήσει πάντα, ὅσο ὑπάρχει ζήση, ὅσο ὑπάρχουν πλούσιοι καὶ φτωχοί....

ΑΛΕΚΟΣ ΓΑΛΑΝΟΣ

ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΕΣ ΕΡΗΜΙΚΕΣ..

*Ακρογιαλιὲς ἐρημικὲς
σᾶν μάννες μ' ἄδειες ἀγκαλιὲς
π' ὄλο γυρεῦνουν τὰ παιδιὰ τὰ πεθαμένα

Κι' αὐτὰ περνοῦν—ἀχνὲς φωνὲς—
βαθειὰ στὸ πέλαγο λευκὲς
μέσ' σιὰ πανιὰ τῶν καραβιῶν τὰ φυτωρ-
μένα.

*Ακρογιαλιὲς ἐρημικὲς
ὅταν στίς ὥρες τίς θαμπὲς
χαμοπετοῦν οἱ γλάροι σι' ἄδειο σας λιμάνι

Μοιάζουν ἀνήσυχες ψυχὲς
ποὺ συνηθίσανε βουβὲς
νὰ περιμένουν πάντα κάτι ποὺ δὲ φτάνει.

ΦΑΝΗ Ι. ΣΑΧΙΝΗ

ΤΟ ΕΝΣΤΙΧΤΟ

Πόθε! *Ω Πόθε ἄπειρο δῶρο, γιατί εἶν' ἄπειρη ἡ ἡδονὴ σου,
φουρφουλιάζεις ἀπὸ δίνες τὸ καθένα κύτταρό μου,
μιὰ κι' ἡ σκέψη—ἡ δυναμὴ μου—κι' ἀφή μου καὶ τὰ μάτια
πιστοὶ δούλοι σου κι' ὑπάκουοι σὲ κρατᾶνε πάντα φλόγα.
Στὴ σπουδὴ σου, σὰ διατάξης, ὄλ' οἱ μῦς μου κι' ἡ καρδιά!
Νὰ πλανιέσαι στὸ αἷμα ἀρχίζεις ὡς ποὺ ν' ἀβγῆς βογγητό.
Στὴν ἀγκάλῃ βασιλεύεις, θρονοστήνοντας στὴ σάρακα
ὡς ποὺ ἡ ἡδονὴ σὲ λυώνει, σὲ σπασμοὺς νὰ ξεθυμᾶνης
Μηδενίζεσαι! Κατάντια! Χάσκει—τάφος σου—ἡ ἐγκράτεια!
Μὰ... σὺ, ἀνθρώπνεσαι ἀπὸ κόρο, ὅτι γέννησες τροφὴ σου.
Γρηγορεῖς... καὶ καιροσκόπος φαῦλο κύκλο ξαναρχίζεις.
*Ω! Καταχτητὴ τ' ἀπείρου! Μὲς στὰ νύχια σου μᾶς ἔχεις
πάντα τόσο, ὅσο τὸ χρόνο δὲ γατζώσαμε ποτέ.
Ἄπο ποῦ γεννιέσαι ὥστόσο, σὺ ποὺ τὴ ζωὴ ἀνανειώνεις
ποὺ τὴ σύφιλη μοιράζεις καὶ τὸ θάνατο γεννᾷς;
Λειτουργὸς σου, ὠχρὴ λαμπάδα, προχωρῶ γιὰ τὴν θανὴ μου
καὶ λαχτάρα μου εἶν' νὰ σβύσης—μόνη χάρη—μετὰ μένα.

Π. ΡΑΣΕΝΑΣ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Φρίντα, τὰ ρόδα γύρανε στίς σινικιὲς προχόες
κ' ἡ σούρπα ὡς χᾶδι χύθηκε στὴ νάρχη τοῦ μπαξέ.
τὰ θεῖα σου μάτια πνίγηκαν σὲ μεταξένιες πόες
ὅμοια μὲ τᾶνθη ἐνὸς ἄβρου, γαλάζιου μενεξέ.

Καὶ σ' ἄλλου βασιλέματος τὴ γοητεία ἀπόψε
ποὺ ρίχνει ἀπ' τὸ παράθυρο τὰ διάφεγγα μαλλιὰ,
Φρίντα τὸ κοντυλένιο σου χέρι ἄπλωσε καὶ κόψε
τὸ ρόδο ποὺ πορφύρισε, σάν ἀπὸ ἀγνὰ φιλιὰ.

Τί ὡς δείχνης κέρινο εἶδωλο στὴ σάλα τὴ θαμπή,
μὲ τὴ βαριά αὐτὴ θλίψη σου ποὺ σὲ κρατᾶει λυωμένη
δὲ θὲ ν' ἀκούσης τὰ φτερά τοῦ νέου θεοῦ ποὺ ὡς θροῦς θὰ μπῆ
χεροπιαστὸς ἀπ' τὴν παληὰ, τὴ γελαστὴ εἰμαρμένη.

Δ. ΜΑΡΜΑΡΗΣ

ΓΝΩΣΙΟΛΟΓΙΚΑ

Γνώση είναι η καθαρή έννοια του «συνειδητοποιώ».

Ἀλήθεια είναι η πιό τέλεια έννοια του αντικείμενου μ' ὅλο της τὸ πλάτος. Γνώση ἀλήθειας είναι η γνώση τῆς φύσης τῶν πραγμάτων μὲς στὸν κόσμο μας.

Ἡ φύση τῶν πραγμάτων είναι η ἀλήθεια αὐτή, ἡ ὁμορφιά τους αὐτή, ἡ ἡθική τους αὐτή. Ἡ φύση τῶν πραγμάτων μένει μόνη γιὰ ἀντικείμενο γνώσης.

Φύση είναι ἡ οὐσία τῶν πραγμάτων. Κι' ἡ γνώση της μπορεῖ νὰ μᾶς δοθῇ ἀπὸ τὰ πράγματα. Τὰ πράγματα μᾶς γεννᾶνε τὴν ἐμπειρία. Ἡ ἐμπειρία είναι τὸ ἀνοιχτὸ μὲς στὰ μάτια μας βιβλίον. Ἐκεῖ ἀντιλοῦμε τὴ γνώση τῆς ἀλήθειας γιὰτὶ ἔχουμε ντοκουμέντα της ἐκεῖ.

Ἡ γνώση είναι συνειδητότερη ὅσο πιό συγκεκριμένο καταστήσουμε τὸ χρόνο, τὸν τόπο, τὴν ἐνταση, τὸ ἀπειρο, τὴν ἀκριβεία, τὴ θέληση, τὴ διαίρεση καὶ τίς λοιπὲς ἀφηρημένες ἐννοιες.

Νὰ παράδειγμα γιὰ τὸ χρόνο. Ἡ ἐμπειρία είναι ἀπόλυτη τὴ στιγμή πού καταπιανόμαστε σύγκαιρα μ' ὅλο τὸ πλάτος καὶ τὸ βάθος τῆς ἐννοιας πού ἐξετάζουμε. Δηλαδή στὸ παρόν. Μὰ κάθε στιγμή γίνεται παρελθὸν κι' ἀναγκάζομαστε ἔτσι νὰ ὀνομάσουμε παρόν τὴν περίοδο ἀνάμεσα σὲ παρελθὸν δικὸ μας πνευματικὰ καὶ σὲ μέλλον πού σ' αὐτὸ κλείνεται ἡ ἀπαιτούμενες στὴν περίπτωσή μας πεποιθήσεις. Ἡ ἐμπειρία ἀλλάζει σὲ στοιχεία κι' ἡ γνώση γίνεται σχετικὴ

Γνωρίζουμε τίς σχέσεις ἀνάμεσα στὰ πράγματα. Αὐτὸ γίνεται εἰς βάρος τῆς φύσης τῶν πραγμάτων. Γι' αὐτὸ ὅσο νοιώθουμε τὴν οὐσία, τὴ φύση τῶν πραγμάτων τόσο ξεμακραίνουμε ἀπ' ἄλλα καὶ τείνουμε, ὅλο καὶ λιγώτερο σχετικοὶ μὲ ὄριο τὸ ἀπόλυτο.

Αὐτὴ τὴ γνώση τὴν πέρνουμε μόνο ἀπ' τὰ αἰσθητήρια ὄχι ἀπ' τὸ νοῦ. Αἴσθηση καὶ μνήμη συσχετίζονται σ' ἓνα

ποσοστὸ—τα ἑκατὸ ἄς ποῦμε—ὄπου τὸν ἀριθμὸ συμπληρώνει ἡ ἀπειρία. Τέλεια είναι ἡ γνώση ὅταν ἡ ἀπειρία δὲν ὑπάρχει στὸ ποσοστὸ.

Μὰ ἡ πείρα είναι μιὰ ἀφηρημένη έννοια. Σχετικὴ ἄρα.

Ἡ γνώση δοκιμάζεται στὴ λογικὴ. Τὴ λογικὴ συγκροτοῦν ἀπ' τὰ αἰσθητήρια ἢ παραστάσεις. Ἐκεῖνο πού χαρακτηρίζει τὴ μνήμη.

Τὸ «συνειδητὸ» ἐρεθίζεται ἀπὸ αἷτια ἄσχετά μας, ἑξωτομικά. Τὴ φύση λοιπὸν τῶν αἰτίων ὑποκειμενικά δὲ μποροῦμε νὰ ξέρουμε. Εἶναι—ξέρουμε—τέτοια ὅπως νομίζουμε πὼς εἶναι.

Γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας ὅμως δὲ μποροῦμε νὰ νομίζουμε. Πιστεύουμε, πιάνουμε, συγκρίνουμε τὰ ὅμοια. Εἴμαστε μὲς στὴ φύση μας, μὲσα της.

Ἡ γνώση τῆς ἀλήθειας βρῖσκεται στὴ φύση μας.

ΦΗΜΙΟΣ ΑΝΤΑΡΗΣ

ΠΟΤΑΜΙ ΑΓΡΙΟ...

Ἄγριο ποτάμι καὶ θολό, ἔλα γαληνεμένο
σὰν σιγανὸ κελάρισμα μετὰ ἀπὸ τὴ βροχή.
Καθάριο δῶρο τοῦ θεοῦ, σ' ἄγρι μρωμένο
ποῦναι πνοὴ τῆς ἀναξῆς, βαθεῖα μὲς στὴν ψυχὴ.

II

Μὲς σ' ἁγιασμένα σου νερὰ νὰ βαφτιστοῦμεν
[ὄλοι,
κι' ἄγνοι στὴν ἀπολύτρωση θὰ βροῦμε τὴν ἀ-
[λήθεια.
Τότε θ' ἀνοίξουν διάπλατα καὶ τοῦρανοῦ σου
[οἱ θόλοι
κι' ὀλόχαρο ἔτσι τ' ὄραμα θ' ἀναστηθῇ στὰ
[στήθια

Ἐρυθραία ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΧΡΟΝΙΚΑ

Σύνδεσμος Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν.

Ἐπὶ μεγάλης ομάδος ἑλλήνων λογοτεχνῶν, συνεστήθη νέον ἐπαγγελματικὸν σωματεῖον ὑπὸ τὸν τίτλον «Σύνδεσμος Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν» πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνισχύσεως τῶν λογοτεχνῶν καὶ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ ἐπιπέδου τῆς πνευματικῆς ἐργασίας των. Τὸ νέον αὐτὸ σωματεῖον τῶν λογοτεχνῶν, πρόκειται νὰ χρησιμοποιήσῃ πᾶν μέσον ἐπαφῆς μετὰ τοῦ κοινοῦ, διὰ τὴν εὐδωσιν τοῦ σκοποῦ του, συνεργαζόμενον μεθ' ὅλων τῶν ἀνεγνωρισμένου κύρους παραγόντων τῆς λογοτεχνικῆς ζωῆς καὶ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν τοῦ Κράτους. Τὸ πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου ἀπηρτίσθη ὡς ἑξῆς: Γ. Κ. Σταμπολῆς, Ἀντιπρόεδρος: Σπύρος Παναγιωτόπουλος, Γεν. Γραμματεὺς: Θ. Πηλοῦδης, Ταμίας: Ἡρακλῆς Θ. Μάλλωσης, Ἐφορος: Φοῖβος Δέλφης, Σύμβουλοι: Ἀπόστολος Ν. Μαγγανάκης, Ὁρέστης Λάσκος, Γεω. Π. Αὐπάτης, Στέφανος Μπόλεσης, Παῦλος Κριναῖος, καὶ Γιάννης Πετριδης.

Οἱ νέες ζυμώσεις.

Τὸν τελευταῖο καιρὸ, παρατηρήθηκε μιὰ ὄλως ξαφνικὴ κίνηση στοὺς λογοτεχνικὸς κύκλους, ἑξ ἀφορμῆς τόσο τῆς οικονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν ἀτόρων ἐργατῶν τοῦ πνεύματος, ὅσο καὶ ἐκ τῆς ἀνάγκης, ἡ τάξις αὐτὴ, ν' ἀποκτήσῃ ἐπαγγελματικὴ συνείδηση.

Ἡ μέχρι σήμερα ἀνύπαρκτη κατ' οὐσίαν «Ἐταιρεία Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν», ὕστερ' ἀπὸ τὴν ξαφνικὴ καὶ τόσο ραγδαία συσταθεῖσα ἐπαγγελματικὴ ἔνωση, ὑπὸ τὸν τίτλον: «Σύνδεσμος Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν», καὶ ἡ ὁποία συνεκέντρωσε αὐθόρμητα στοὺς κόλπους της, τὰ πιὸ ζωτικὰ στοιχεῖα καὶ ἐξακολουθητικὰ, γίνεται μιὰ συστηματικὴ καὶ αὐστηρὴ ἐπιλογὴ

ἐγγραφῆς, δὲν μποροῦμε νὰ παραλείψουμε, παράλληλα, καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸ πού δείχνουν ὄλοι οἱ Νέοι, ἀξιοπρόσεχτοι καὶ ζηλευτοί, καὶ ἐγκολπώνονται τὸν «Σύνδεσμο Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν», μὲ ἑξῶρη ἀγάπη καὶ πίστη.

Ἐνῶ, τὰ μαλλιοτραβήγματα, κατὰ τίς διαδόσεις, πού προβλέπονται ὅτι θὰ ἐπακολουθήσουν, ἐὰν συμβοῦν ἀρχαιροσῖες στὴν «Ἐταιρεία Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν», μᾶς πείθουν ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, ἀπειθάρχητοι καθὼς ἀπεδείχθησαν, δὲν μποροῦν πλέον νὰ ἐμπνέουν ἐμπιστοσύνη καὶ πεποίθηση, σὲ μᾶς τοῦλάχιστον τοὺς Νέους. Ἡ στάσις μας αὐτὴ δὲν ἐξυπηρετεῖ κανένα σκοπὸ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ὀμὴ πραγματικότητά καὶ τὴν ἀλήθεια. Ζαίρομε τὴν στάσις τῆς ληθαργικῆς Ἐταιρείας, ἀπέναντι τῶν ἀνεγνωρισμένων τοῦλάχιστον νέων. Καὶ ἄς μὴ τοὺς ξενίξει ἡ βροντόφωνη στάσις μας. Ὅψόμεθα λοιπόν!

Τὰ ἐπιδόματα.

Χάρις εἰς τὸ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τοῦ ξεχωριστοῦ φίλου τῶν Γραμμάτων καὶ Διευθυντοῦ τοῦ ὑπουργείου Παιδείας κ. Μιχ. Μαντουδῆ καὶ τοῦ γνωστοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου πού ἡγεῖται τοῦ ὑπουργείου αὐτοῦ, τοῦ καθηγητοῦ κ. Ν. Ι. Λούβαρι, ἡ τάξις τῶν λογοτεχνῶν, πρόκειται κατ' αὐτὰς, χάρις εἰς τὸ πρόσφατο εὐεργετικὸ Νομοθετικὸ Διάταγμα, νὰ ἐνισχυθῇ διὰ μηνιαίου ἐπιδόματος. Αὐτὸ τὸ μέτρο, ὄχι μονάχα ἐν μέρει ἀνακουφίζει τὴν τάξις αὐτὴ, ἀλλὰ καὶ ἠθικὰ φαίνεται ὅτι τὸ Κράτος ἀρχίζει νὰ ὑπολογίζει καὶ νὰ τιμᾷ τοὺς λογοτέχνους του.

Νομίζουμε ὅτι θὰ γίνει μιὰ δίκαιη ἀπονομὴ τῶν ἐπιδομάτων, καθ' ὅτι, καθὼς γνωρίζουμε, εἶναι μερικοὶ οἱ ὅποιοι, χωρὶς νὰ κατανοῦν τὴν βαθμίδα τῆς ἐπατείας, εἶναι πολὺ πιὸ ἀξιοθρήνητοι ἀπὸ τοὺς πραγματικὸς ἐπαίτας τοῦ πε

ξοδρομίου, πού καθώς είναι γνωστό, έξοικονομούν αυτοί με τον τρόπο τους, τον έπιούσιόν των, ενώ οι άλλοι;!...

Ο Νέος Σύνδεσμος.

Ότι και να πούμε, ότι και να θελήσουμε να διατυπώσουμε δια των στήλων της «Νεότητος» μας, για τους ανθρώπους εκείνους πού είχαν τη φωτεινή έννευση και την πρωτοβουλία, να δώσουν φτερά και σάρκα στα όνειρά τους, να πραγματοποιήσουν, με τέτοιες δύσκολες συνθήκες, την ίδρυση κι' αναγνώριση νέου επαγγελματικού σωματείου της τάξης των λογοτεχνών, τον «Σύνδεσμο Έλλήνων Λογοτεχνών», θά είναι κάτι πολύ το λιγότερο από κείνο πού θά τους άξιζε. Πραγματικά, δραστήριους λογοτέχνες, με πλατειές γνωριμίες και συμπάθειες, όπως είναι ο Πρόεδρος κ. Γ. Σταμπολής, ο Αντιπρόεδρος κ. Σπ. Παναγιωτόπουλος κι' ο Γεν. Γραμματέας κ. Θαλής Ρητορίδης, παράλληλα και με την δράση πολλών άλλων συμβούλων και μελών του «Συνδέσμου Έλλήνων Λογοτεχνών», προαιωνίζουν τις καλύτερες προϋποθέσεις για την εξέλιξη του Συνδέσμου. Φυσικά, σ' αυτό συντελεί και το άπεριόριστο ενδιαφέρον των αρμοδίων αρχών του Κράτους και ιδιαίτερος του ύπουργού της Παιδείας κ. Ν. Ι. Λούβαρι.

Κατ' εγκύριους πληροφορίας μας, ο «Σύνδεσμος Έλλήνων Λογοτεχνών» έτοιμάζει σημαντικές εμφανίσεις να παρουσιάσει στο έγγυς μέλλον και ακόμη να περιβάλλει τα μέλη του, με ξεχωριστή στοργή, μέριμνα, περίθαλψη κι' ενδιαφέρον.

Εμείς οι Νέοι, τασσόμεθα ανεπιφύλακτα στο πλευρό του «Συνδέσμου Έλλήνων Λογοτεχνών» και συνιστούμε, σά γενικό σύνθημα, όλοι οι Νέοι, να ακολουθήσουμε τους ζωντανούς και άκμαίους παλμούς του «Συνδέσμου, Έλλήνων Λογοτεχνών».

Τους συγκαίρουμε όλους εγκάρδια.

Και ο «Αθηναϊκός Σύνδεσμος».

Ένα ακόμη κενό, πού έρχεται ένα άλλο νέο Σωματείο, να συμπληρώσει, στην αθηναϊκή κοινωνία, ν' άγκαλιάσει πλατύτερα την πνευματική, ήθική και κοινωνική πρόνοιά της, είναι και ο νεοσυσταθείς «Αθηναϊκός Σύνδεσμος», πού γι' αυτόν πλατύτερα, θ' αφιερώσουμε, στο προσεχές φύλλο της «Νεότητος», την στήλη μας, γιατί νομίζουμε ότι είναι πολύ πιο άξιος κι' από κάθε άλλη σωματειακή εμφάνιση, σάν τώ έπί κεφαλής σωματείο της Πρωτεύουσας, πού δυολογουμένως χρόνια τώρα ήταν άπαραίτητη ή σύστασή του.

Οι νέοι μας Καλλιτέχνες

Ο συνεργάτης μας κι' εκλεκτός ποιητής κ. Θαλής Ρητορίδης, είχε την ευγενή καιωσύνη να δεχθή τη στήλη των άεγνωρισμένων μουσικών μας ταλέντων, δίδοντας σε κάθε μας φύλλο και μια σκιαγραφία των καλύτερων νέων καλλιτεχνών. Ήδη μās ανακοίνωσε πρόχειρα ότι έχει υπ' όψει του να μιλήσει για τους καλλιτέχνες μουσικούς, όλων των ειδών της τέχνης αυτής, όπως είναι ή Ρένα Κυριακού, ή Μαρία Χαιρογιώργου, ο Μενέλαος Παλλάντιος, ο Δημήτρης Χωροφάς, ο Βύρων Κολάσης, ο Βασίλης Σταυριανός, ο Κώστας Κυδωνιάτης, ο Θεόδωρος Βαβαγιάννης και άλλοι.

Το περιοδικό μας ενδιαφέρεται για κάθε κίνηση πού άφορά την τέχνη και τα γράμματα και ιδιαίτερα όταν αυτή προέρχεται από τις τάξεις των Νέων. Και ως μόνος ένδεδειγμένος, σάν μουσικός άλλωστε και λογοτέχνης πού είναι ο κ. Ρητορίδης, με πλήρη μουσική κατάρτιση, θεωρητική και αισθητική, πτυχιούχος άλλωστε του βιολιού, πιστεύουμε ότι θά κινήσει το ενδιαφέρον, ή μικρή αυτή καμπάνια του και θά δώσει, στους νέους των γραμμάτων, μια άπαραίτητη, όσο και έπιβλημένη, γνωριμία.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Κώστα Δ. Έλληνα : «Μεσημέρι» (ποίημα)
έκδοση Μαυρίδη, 1943.

Τον τελευταίο καιρό, παρ' όλα πού εύφίμως παρουσιάζεται ο έκδοτής Μαυρίδης, ως ο μόνος πού συστηματικά καλλιέργει την έκδοση του έλληνικού λογοτεχνικού βιβλίου, έφερε στο φως και μερικά αξιόλογα βιβλία πού φέρνουν τη σφραγίδα της καλλιτεχνικής του εργασίας.

Ένα άπ' αυτά τα βιβλία, άνήκει στο γνωστό λογοτέχνη κ. Κώστα Δαρρίγο— Έλληνα είναι ή ένδιαφέρουσα ποιητική συλλογή του : «Μεσημέρι».

Η ποίηση του Κώστα Δαρρίγου, δέν έχει κάτι το κοινό, το όμοιότυπο, το άποδεχτό, το προσιτό, το εύκολοδιάκριτο. Είναι μια ποίηση, πού εύθως έξ αρχής σε άποστομώνει, σε διώχνει, σε άποθαρρώνει. Αυτό δέν είναι φυσικά μειονέκτημα. Ίσως να ξεγελά κάθε ποιητικά άκαλλιέργητο διανοούμενο. Το κλίμα της ποίησης του είναι ψυχρό, ξερό και βορεινό. Η φωνή του είναι βαρεία, βροντερή, βαρύχρη, ξεκοφαντική. Άκόμη κι' ή ψυχολογία των ύπάρξεων πού κινούνται μέσα στα πλαίσια της ποίησης του, είναι κι' αυτή ξένη προς τη νοοτροπία και την ιδιοσυστασία των όμογενών μας.

Ο κ. Δαρρίγος εζητεύτηκε χρόνια. Έσπούδασε κι' έζησε στο έξωτερικό. Έκείνα τα χρόνια, ή ποιητική του διάθεση ξεχρονόταν σε στίχους. Ζήτησε να άφομοιωθή με το περιβάλλον του. Ο βορεινός άνεμος, ο βορεινός ήλιος, οι βορεινοί κύκλοι της ζωής του τον άπερρόφησαν κυριολεκτικά. Έδωσε ό τι έπρεπε να δώσει ένας ποιητής σ' ένα τέτοιο περιβάλλον. Καμμία συγγένεια, καμμία ομοιότητα με τους ανθρώπους του Νότου. Η γαλήνη, ή ήρεμία, το φως, ή μακαριότητα, ή λεπτή αισθαντικότητα, το έλαφρό κίνημα των ανθρώπων της Μεσογείου, ή άφροντισία των τοπίων και το χαμόγελο των παιδιών, δέν υπάρχουν. Υπάρχει μια άλλη ποίηση, μια άλλη ζωή, μια άλλη άτμόσφαιρα αυτήν πού άσφαλώς ζούσε τότε ο ποιητής. Κι' αυτό το κατόρθωσε ακόμη και με την σύσφιξη των στίχων του, το βαρύ περπάτημά του. Δέν έχουν το έλαφρό παιχνιδίσμα της μουσικής το λεπτό κέντημα της έμπνευσης του Άνατολίτη, το άμέριμνο βήδισμα των ανθρώπων. Παντού ένας όργασμός, μια βουερή κίνηση, ένας ψυχρός άνεμος, ένας διερκής χειμώνας. Αυτό είναι το κλίμα της ποίησης του. Όστόσο, κατόρθωσε όλ' αυτά και μās τα μετέδωσε θαυμαστά, με την άτμόσφαιρα και την ψυχολογία τους, την σφυγμομέτρηση και σύλληψη

των τύπων τους με την έμπειρία τους τελικά.

Το «Μεσημέρι», χαρακτηριστικός άλλωστε κι' ο τίτλος του, είναι μια πολυσέλιδη και καλλιτεχνική συλλογή. Έχει ποιήματα πού θάσσεκαν ίσως καλύτερα σε μια μετάφραση, γιατί δέν ανταποκρίνονται στον ψυχικό ντελιταντισμό των ανθρώπων του Νότου. Όσο στους βορειοδυτικούς. Δείχνουν όμως μια ιδιάζουσα μαεστρία του στίχου, αντίθετη βέβαια από κείνη πού ή «αισθητική» μās ύπαγορεύει. Άκριβώς αυτή ή έκκεντρική φόρμα του στίχου, ή άντιμουσική περιστροφή του άναπαίστου και ακόμη, το γοργό ξεφτίσμα της καταγραφής του, μās πείθουν πως ό κ. Δαρρίγος έρχεται να μās πεί κάτι τι άλλο, κάτι το ξένο πραγματικά στην ψυχοσύνθεσή μας. Κι' αυτό άκριβώς είναι το προτέρημά του. Δέν άνασσει τα τετριμένα στιχουργήματα των νέων, ούτε άπομιμείται τα μυστικά φτερουγίσματα μιας παλαμικής μούσας. Βαδίζει μόνος του, γοργά, στέρεα, βροντερά, πού το βήδισμά του ξαφνιάζει έμās τους... άνεμοδιαβάτες! Μερικά τραγούδια του, όπως ή «Φυγή», ή «Βροχερή Νύχτα», το «Μεσημέρι», ή «Μπαλλάντα της Φαγένης», ή «Παράξενη Μπαλλάντα της Ίγκε Μπόρκ», τα «Μεσάνυχτα στο Τιργκάρτεν», το «Δισύλλαβο όνομα» και «Στο Έλβετικό κήπο της Βιέννης», δέν μπορούν ν' άδικηθούν κι' άγνοηθούν, μια πού μιλούν σε κάποιους ανθρώπους δλόβαθα.

Φοίβου Δέληφ : «Γιώργος Σταμπολής» (μελέτη), έκδοση Μαυρίδη, 1943.

Ο ποιητής Φοίβος Δέληφς, ένας καλός βέβαια έραστής του στίχου, τύπωσε τώρα τελευταία μια ένδιαφέρουσα διάλεξή του, με θέμα, τον γνωστό ποιητή και πρόεδρο του μόλις πρό ήμερών συσταθέντος «Συνδέσμου Έλλήνων Λογοτεχνών», κ. Γιώργου Κ. Σταμπολή.

Ο ποιητής Φοίβος Δέληφς, κατανοητής και μελετητής, από τους λίγους, ίσως, του όλου ποιητικού έργου του κ. Σταμπολή, μās έδωσε μια ψυχογραφία της άτμόσφαιρας και του κλίματος της ποίησης του μās ανέπτυξε την εξέλιξη του ποιητικού του λόγου και την φορμαλιστική θέση του ποιητού των Έλληνικών Τοπίων» κ. Γ. Κ. Σταμπολή, πού μās άφήνει πολύ καλές έντυπώσεις. Η έμβάθυνσή του και ή άνάλυση του καθολικού αυτού θέματος, πού το άναγάγει καθαρά σε μιá φιλοσοφική θεώρηση, σε μιá βιοθεωρία και κοσμοθεωρία αισθητική ή μάλλον σε μιá έμπειρική εξέταση της διάθεσής του, πάνω στα μεγάλα προβλήματα της ζωής και του θανάτου, είναι, μπορεί να πεί κανείς,

πολύ συμπαθητική. Βέβαια δεν ξεδιαλώνει θεωρητικά το μυστήριο του θανάτου, ούτε οργανικά τη θέση της δημιουργίας απέναντι στη ζωή και στη φύση, ωστόσο και ο ποιητής Σταμπολής, άξιος για τη βαρεία του αυτή κληρονομιά, πνευματική και ψυχική, που κατόρθωσε τόσον επίδειξια να θίξει, τολμηρά μάλιστα, σ' ένα θέμα, που ούτε λίγο, ούτε πολύ, παραμένει, από τις μεγαλύτερες διανοίες του κόσμου, άλυτο και άπροσπέλαστο, όσο κι' επιστημονικά ακόμη ανοίγει νέους ορίζοντες, πιά πλατειούς και περισσότερο μεστούς. Ωστόσο ο κ. Δέλλης έκαμε μια καλή διάλεξη, που άσφαλώς δίκαια φαίνεται να δέχθηκε τα αυθόρμητα χειροκροτήματα του έκλεκτου άκροατηρίου του.

Σε μια άλλη έπικοινωνία μας, με το ποιητικό έργο του κ. Σταμπολή, που πιστεύω ότι θα μας δοθεί ή εύκαιρία να μιλήσουμε αναλυτικά σε προσεχή μας φύλλα, προσδιορίζοντας και τη θέση μας, απέναντι του σημαντικού μέχρι σήμερα έργου του, θα εξετάσουμε φιλοσοφικά και το θέμα που θέτει με τόσο ένδιαφέρον.

Γιώργη Κόλλια: «Ραγισμένα Σήμαντρα»
έκδοση Μαυρίδη, (ποιήματα) 1943.

Η τελευταία ποιητική καμπή του κ. Κόλλια, γνωστού ποιητού και φιλόλογου, με τη νέα του συλλογή, τα «Ραγισμένα Σήμαντρα», έχει να παρουσιάσει μια ένδιαφέρουσα άποψη: την λυρική απλότητα.

Ο ποιητής κ. Γιώργος Κόλλιας, σαν ένας αισθαντικός τραγουδιστής, που το τραγούδι του άγγίζει μια πεσσιμιστική πλευρά της ζωής, ξεδιπλώνει, με άνεση και μαστοριά, μέσα στο δεκαπεντασύλλαβο στίχο του, όλο εκείνο το ποιητικό άρωμα, που ξαίρει να άντλεί από την γόνιμη μόνωσή της μια γνήσια λυρική ψυχή και να δίδει στο ποιητικότες περιβλήμα, όλη τη χάρη και τη δροσιά που μπορεί να κρύβει μια νέα ποιητική διάθεση. Ο κ. Κόλλιας, δεν απλώνει μονάχα σε ύποκειμενικά θέματα το τραγούδι του, δεν περιστρέφει την έμπνευσή του σε ξένα έδάφη, αλλά περιορίζεται στον όριζοντα της άκτινοβολίας του, καλλιεργεί το θερμοκήπιο μιας νέας ποιητικής του άνθησης και δημιουργεί την άτμόσφαιρα της ψυχικής του διάθεσης.

Από τη νέα του αυτή συγκομιδή, ο κ. Κόλλιας μας βροντοφωνεί, πως προχωρεί πιά σταθερά πως ξαίρει τον δρόμο που πρέπει να ακολουθήσει και ότι δεν πρέπει να μας γεννιούνται πλέον άμβολίες, για την αισθαντική αυτή προτίμησή του. Είναι ποιητής ένδως δικού του κόσμου, μιας δικής του ζωής, μά που είναι ταυτόχρονα και ζωή δική μας. Κι'

αυτό είναι άρκετό για την σημερινή εξέλιξη του νέου αυτού συναδέλφου και έκλεκτου διανοουμένου.

Χωρίς υπερβολή, ή έμφάνιση του βιβλίου του, παρουσιάζει και μια πολύ ζηλευτή καλλιτεχνική έκδοση.

ΘΑΛΗΣ ΡΗΤΟΡΙΔΗΣ

ΘΕΑΤΡΟ

Θιάσος Κώστα Μουσούρη: «Άλέκου Λιδωρική»
«Ένας Ιππότης στον καιρό μας».

Παρουσιάζοντας την καινούργια τετραπράχτη κομεντί ο κ. Λιδωρικής, —καθώς ο ίδιος στο πρόγραμμα του θιάσου Μουσούρη διατυπώνει χωρίς ωστόσο να το λέει καθαρά— την παρουσίασε με προθέσεις πολλές, κι' αξιώσεις. Ίσως αν έλειπε ο μικρός τούτος πρόλογος, που όσο κι' αν προσπαθώ να τον δικαιολογήσω, δε βρίσκω πως αποτελεί «καθήκον συμβατικό στο πρόγραμμα» δεν θα να γράψω παρά μονάχα έπαίνους. Γιατί το καινούργιο έργο του κ. Λιδωρικής, και δράση έχει, και υπόθεση όμορφη κι' ιδιόρρυθμη κι' ακόμα πιά πολύ, ένα γοργό και σπινθηροβόλο διάλογο δίχως πολλές μεταπτώσεις, πράγμα που θάταν εις βάρος του έργου, μια και, παρά τις προθέσεις του, δε μπόρεσε ο συγγραφέας να γράψει τη ψυχογραφία που θέλησε, το έργο το φιλοσοφικό που ένας τέτοιος μύθος, έκμεταλλευόμενος όπως έπρεπε μπορούσε να δώσει. Γιατί, γύρω απ' την παλιά και την καινούργια προσωπικότητα του Πέτρου Μορέλη —που τούτη ή τελευταία παραξηγείται απ' τους παλιούς και τους νέους του γνώριμους έτσι που να εξαφανίζεται για αυτούς τελείως, —μπορούσε ο κ. Λιδωρικής, μια κι' ήταν ή πρόθεσή του αυτή, να γράψει ένα δυνατό δράμα, γιατί δεν είναι φυσικό ένας άνθρωπος σαν το Μορέλη, να δέχεται τόσο ψυχρά, τόσο αδιάφορα τις προσβολές που του γίνονται, δίχως κάποια έσώψυχη πάλη, κάποια θλίψη, κάποια άπογοήτηση. Αυτό είναι που δεν μπόρεσε να μας δώσει ο κ. Λιδωρικής. Δε λέω βέβαια πως έπρεπε να βαζε το Μορέλη— ή άργότερα τη Μαίρη Χανδρή— να δείχνει την καινούργια προσωπικότητά του ξεσκεπάζοντας σύγκαιρα και τις τόσες ασκήμιες της Έλσας και του Λυκίδη. Τότε, δε θαχε λόγο ούτε το έργο, ούτε ο τίτλος του. Ωστόσο, δίχως ν' αλλάζον τα πράγματα, με το ίδιο τέλος, πριν ο φιλοξενούμενος Μορέλης εγκαταλείψει άναγκαστικά το σπίτι του Χανδρή και δείξει έτσι πως είναι Ιππότης, ένας σύγχρονος Ιππότης, μπορούσαν ναχαν μεσολαβήσει σκηνές, μπορεί και μονόλογοι

του Μορέλη, που θάταν σκέψεις πάνω στη σημερινή σαθρή ζωή, που θα φάνερωσαν ίσως την άπογοήτησή του, από την όλη εις βάρος του κατάσταση. Κι' αυτά, γιατί ο κ. Λιδωρικής θέλησε να παρουσιάσει το νέο του έργο μ' αξιώσεις. Άκόμα θαχα να πω, πως, άσχετα αν ο κ. Λιδωρικής ήθελε να δείξει το γελοίο μιας ώρισμμένης μερίδας ανθρώπων των πατερώνων που θέλουν να παντρέψουν μ' ένα πλούσιο γαμπρό τις κόρες τους— ο Θέμος Γρανιάς, ένας έμπορος μ' έκλεκτές γνωριμίες, δεν είναι δυνατό να γίνεται τόσο κωμικός, και να πέφτει τόσο στην έκτίμηση του ανθρώπου που θέλει να κάνει γαμπρό του, με τη στάση του.

Δε μπορώ να πω πως το Έλληνικό Θέατρο έχασε με το νέο έργο του κ. Λιδωρικής. Αν ο συγγραφέας— έπαναλαμβάνω— δεν είχε τόσες άπαιτήσεις και μās το παρουσίαζε τέτοιο όπως το είδαμε, ένα τερπνό, κομψό και πολύ χαριτωμένο σκηνικό παιχνίδι, θάταν μια μεγάλη επιτυχία, βέβαια στο είδος του. Γιατί, μαζί με την όμορφη σκηνογραφία του κ. Αγγελόπουλου κι' όλος ο θιάσος του κ. Μουσούρη δούλεψε εύσυνεϊδητα, κατόρθωσε να το παρουσιάσει όσο πιά τέλεια γινώταν. Η κ. Άρώνη, όπως πάντα χαριτωμένη, κινείται λυτερά, καθόλου προσποιητά, σά να μη κάνει θέατρο, σά να βρίσκεται σπίτι της, και στ' αλήθεια της συμβαίνουν όλ' αυτά. Στη σκηνή δε που χορεύει με τον Μορέλη και που προσποιείται τη μεθυσμένη είναι πραγματικά

απόλαψη. Το ίδιο κι' ο κ. Μουσούρης, που εύτυχως δε σέρνει πιά το κακόηχο αυτό (σ), κι' ο κ. Κωνσταντάρας— στην τρίτη πράξη δημιουργήσει—, και ή δις Λεκκού, πάρα πολύ καλή, ξεχωριστά στο τέλος της β' πράξης, που δίκαια το κοινό την καταχειροκρότησε. Λίγο έπιφυλαχτικός είμαι για τη δια Γεωργοπούλου, που ενώ στην αρχή είναι μέσα στο ρόλο της, στη δεύτερη εμφάνισή της κινείται τόσο προσποιητά, και προφέρει τις λίγες γαλλικές λέξεις με προφορά καθαρά ελληνική.

Φεύγοντας κανείς από το συμπαθητικό θεατρικό της Άλίκης, δεν είναι θυμωμένος, δεν είναι κουρασμένος, και νοιώθει πιότερη ευχαρίστηση, απ' ότι θάνοιωθε βλέποντας στο Έθνικό Θέατρο το Μισάνθρωπο του Μολιέρου, μια κι' αποδόθηκε τόσο καλά.

ΑΛΕΚΟΣ ΓΑΛΑΝΟΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Κ. Δαρρίου: Μεσημέρι (ποιήματα), έκδοση Μαυρίδη, 1943.

Γ. Δούρα: «Ωδές» (ποιήματα), 1943.

Ναπ. Παπαγεωργίου: «Ο Μαράδοξος Γκόζλος» (διηγήματα), 1943.

Χ. Α. Βασιλειάδη: «Γιώργος Κ. Σταμπολής» (μελέτη) έκδοσης Μαυρίδη, 1943.

Ηρακλή Θ. Μυλλώση: «Ανηφορία» (ποιήματα).

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΕΣ ΝΕΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

ΜΑΡΙΑ ΧΑΙΡΟΓΙΩΡΓΟΥ

ΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΟΞΑ

Μια μουσική καρδιά, μια αισθαντικά ύπαρξη, μια λεπταίσθητη ψυχή, ένας άρμονικός κόσμος και μια βαθειά ζωντανή συνείδηση, πλαισιώναν την προσωπικότητα της δ. Μαρίας Χαιρογιώργου.

Η δις Χαιρογιώργου, ένα πραγματικά σπάνιο μουσικό φαινόμενο για τον τόπο μας, με τις άριστες σπουδές της στο έξωτερο και μαθήτρια έξωψη του μεγάλου δασκάλου της Καζέλλα, έχει κατακτήσει, τα τελευταία τρία χρόνια, την καρδιά του άθηναϊκού κοινού και ή κάθε εμφάνισή της, αποτελεί αληθινό μουσικό γεγονός, που πρόθυμα και με ζήλο σπυ-

δουν οι θαυμαστές της, να το απολαύσουν.

Για μένα, ή δ. Μαρία Χαιρογιώργου, μπορώ να βεβαιώσω, πως αρχίζει να στέκει στο βάθος μιας άλλης εξέχουσα φυσιογνωμίας του πιάνου, της ξεχωριστής μας κ. Ρένας Κυριακού.

Την διακρίνει μια ιδιόζουσα έκφραση, όρτια και ώριμασμένη τεχνική, πολύ δροσιά και φρεσκάδα, άγνό λυρικό περιπάτημα, μεστή αισθαντικότητα και βαθειά μουσικότητα, που σε κάθε της μουσική εκδήλωση, σκορπίζει το φώς και τη χαρά, στη λαχταρισμένη ψυχή του άχρο-

ατή. Δέν κατορθώνει μονάχα, με καθαρή τεχνική, με φινέτσα και καταπληκτική άζιλιχτέ, με δεξιοτεχνικές άκροβασίες, που μεγάλοι μονάχα Καλλιτέχνες τολμοῦν να πραγματοποιήσουν, αλλά δίδει κυρίως νόημα, πνοή, παλμό, έκφραση, κίνηση και συγκίνηση στις έρμηνείες τῶν μεγάλων συνθετῶν, που άπεδείχθει ότι ξαίρει με συνείδηση να κατανοεί και να έκφράζει τὸ πνεῦμα και τὴν ατμόσφαιρά τους.

Παρακολουθῶ ἀπὸ τὰ μαθητικά της χρόνια, Ἐθνικὸ Ὡδεῖο, τὴ δ. Μαρία Χαιρογιώργου και μπορῶ να καυχηθῶ ότι καμμιά δέν παρουσίασε τὸ φαινόμενο τῆς γοργῆς αὐτῆς εξέλιξίς της και θανμαστῆς έρμηνείας, που προσδίδει στὸ παίξιμό της, με τὸν ὠραῖο χρωματισμὸ και τὴν θεία πραγματικά έκφραση τῆς ψυχῆς της.

Στὸν καλλιτεχνικὸ κόσμῳ τῆς Ἑλλάδος, έχει επιβληθεῖ ὡς μιά καλλιτέχνης τοῦ πιάνου, που ὄχι μονάχα εἶναι κάτοχος τελείως τοῦ ὄργάνου της, αλλά ταυτοχρόνως και ἡ μουσική εκείνη προσωπικότης, που τὸ πέρασμά της ἀνοίγει νέους καλλιτεχνικοὺς ὁρίζοντας, πλατειοὺς και φωτεινότερους, δημιουργῶντας με τὴν εμφάνησή της τὴ δική της, παράλληλα και με τῆς Ρένας Κυριακοῦ νέα πλέον παράδοση πιὸ γόνιμη και ἀνθηρή, για τὴ μουσική τέχνη τοῦ τόπου μας.

Θὰ μοῦ δοθεῖ ἄλλοτε ἡ εὐκαιρία να μιλήσω πιὸ πλατειά, με ἀξιολογική θέση, για τὴ ζωὴ και τὴν εξέλιξή της, τὴ θανμαστὴ τεχνική της, τὴν πλούσια και ὠριμὴ μουσικότητά της και τὴν μεγάλη της μουσική κατάκτηση.

Σήμερα ἐγκαινιάζουμε μιὰ σειρά μικρῶν σκιαγραφιῶν, με δημοσιογραφικὸ μᾶλλον χαρακτήρα, που στὴ σειρά αὐτὴ θὰ μιλήσουμε μόνο για Νέους για τοὺς πραγματικά ἀναγνωρισμένους ὠριμους και που γι' αὐτοὺς που τὸ ἔργο τους και ἡ δραστηριότητά τους έχει να παρουσιάσει μιὰ καταπληκτικὴ ἐργασία.

Ἴσως θὰ ἔπρεπε, μιλῶντας για τὴν διαλεχτή μας καλλιτέχνηδα τοῦ πιάνου, τὴν δ. Μαρία Χαιρογιώργου, να παρα-

θέταμε και κάποια στοιχεῖα, που στὸ μελετητὴ τῆς νέας μουσικῆς μας ἀναγέννησης, θὰ συντένιαν στὸ να δλοκληρώσει τὴν προσωπικότητα ἑνὸς ἐκάστου καλλιτέχνου.

Ἡ Μαρία Χαιρογιώργου γεννήθηκε στὴν Ἀθήνα, τὸ 1920, ἀπὸ γονεῖς ἐξαιρετικούς, που ἔχουν μιὰ ἰδιαίτερη ἀγάπη στὴ μουσική και στὴν τέχνη. Φρόντισαν για τὴν ἐπιμελημένη και ἄρτια κατάρτιση τῆς Μαρίας, που ἀπὸ μικρὴ ἀκόμη, δώδεκα χρονῶ, είχε ἐπιδείξει τὸ θανμαστό της ταλέντο, για να καταλήξη μιὰ μέρα στὴ σημερινὴ περίλαμπρη θέση που τὴν ἐπισφράγισή της τὴν ἔδωσε ἡ σεβαστὴ κ. Σοφία Σπανοῦδη, με τὴν ἀνακήρυξή της ὡς «τὸ παιδί θαῦμα». Και ὁμολογῶ ότι σήμερα εἶναι ἕνα θαῦμα μουσικότητας και τεχνικῆς, που τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα δέν θάργήσει να τὸ λαμπρύνει, με τὴν τέχνη της, ἄλλη μιὰ φορά, ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ψυχὴ της εἶναι ἀνήσυχη, γεμάτη μουσικοὺς ὄραματισμοὺς, ὁμορφιά και καλωσύνη. Τέτοια ὅπως ἀπαράλαχα εἶναι και ἡ ἴδια στὴ ζωὴ της, μιὰ βαθεῖα και ἀγνή καλλιτεχνικὴ ψυχὴ, με καλωσύνη και ὁμορφιά.

ΘΑΛΗΣ ΡΗΤΟΡΙΔΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Φαληριώτην. Τὸ πεζὸ σας καλὸ και θὰ δημοσιευθῇ *Δίγλαν Σ.* Φαίνεται ότι γράφης χωρὶς να δεσμεύεσαι ἀπὸ τοὺς νόμους τῆς τέχνης. Μελέτησε καλλίτερα περισσότερο και κατόπιν γράψε. *Ἀποστολίδη Δ.* Θὰ δημοσιευθῇ. *Βεργίη Γ.* Θὰ ἠθέλαμε να σὰς γνωρίσουμε προσωπικῶς. Τὸ πεζὸ σας δέν εἶναι και τόσο καλὸ. Ἀπὸ τὰ ποιήματά σας δημοσιεύομε τὴν «Ἀνάμνηση». *Ρ. τσον Κ.* Τὰ ὠραῖα σας λόγια μὰς ἐνθουσίασαν πάρα πολύ. Θὰ σὰς παρακαλοῦσαμε να μὰς ἐπισκεφθῆτε εἰς τὰ γραφεῖα μας, Πειραιᾶ, μιὰ οἰανδήποτε Κυριακὴ πρωτῆ. *Ἀκρογιαλίτης Δ.* Ὑστερεῖτε. Ἡ «Μπουνάτσα» εἶναι τὸ καλλίτερό σας Νέα σας συνεργασία ἐὰν μὰς στελετε ἐλπίζομε ἀπὸ τώρα ότι θὰ εἶναι καλλίτερη. Λίγη προσοχὴ στὴ σημασία τῶν λέξεων που μεταχειρίζεσαι.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΡ. ΜΑΥΡΙΔΗ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 11 - ΑΘΗΝΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

Σωτ. Σκίπη Ποιητικά Θέματα
» » Προβηγία
» » Ίντερμέδια (διηγήματα)
Κλ. Παράσχου . . . Μακρυνή μουσική (ποιήματα)
Μ. Ψαθά Το Στραβόξυλο (κωμωδία)
Χρ. Χρηστοβασίλη (Διηγήματα)
Ν. Χάγιερ Μπουφίδη Αυτόβιογραφία (ποιήματα)
Κώστα Έλληνα Μεσημέρι »
Γερ. Π. Άμπάτη Καίνοι μιάς φλόγας »
Γιώργη Κόλλια Ραγισμένα σήμαντρα »
Σπύρου Ζήση Το πλουσταριό (διηγήματα)
Π. Βάρδη Ναθαναήλ Μαρκός »
Φοίβου Δέλφη . . . Γιώργος Σταμπολής (μελέτη)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ 1943

ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ

Γερ. Π. Άμπάτη Μύση στο λυρικό λόγο (δοκίμιο)
Τάκη Δόξα Οι άγγελοι δέν ξανάρθαν (διηγήματα)
Άστέρη Κοββατζή Έπεισόδια »
Φοίβου Δέλφη Άγροτική συμφωνία (ποιήματα)
Θαλή Ρητορίδη Τά τραγούδια τής Αύγης »
Ήρακλή Θ. Μάλλωση Θεομηνία (κωμωδία)
Χαρ. Βασιλειάδη Σύγχρονοι Έλληνες Λογο-
τέχνες.

ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΕΛΛΗΝΕΣ ΛΥΡΙΚΟΙ
(έκλογή από τό έργο συγχρόνων ποιητών)

“ΝΕΟΤΗΣ,”

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Έκδίδεται στις 30 κάθε μήνα

Διευθυντής : ΝΙΚΟΣ ΠΑΓΚΟΣ

Έπί τής ύλης : Π. ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗΣ

Φιλικής Έταιρείας 31 — Πειραιάς

Συνδρομή ανά χρόνο 3.500

Έκυκλοφόρησε

ΗΛΙΑ ΒΕΝΕΖΗ
Γ Α Λ Η Ν Η

άναθεωρημένη και εικονο-
γραφημένη με πρόλογο
του συγγραφέα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ “ΑΛΦΑ,”

Τιμή δρχ. 4000

Έτοιμάζεται

ΓΕΡ. Π. ΑΜΠΑΤΗ
ΜΥΗΣΗ
ΣΤΟ ΛΥΡΙΚΟ ΛΟΓΟ

ΔΟΚΙΜΙΟ

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΑΡΙΣΤ. Ν. ΜΑΥΡΙΔΗΣ